

Η διαχρονικότητα της ελληνικής γλώσσας και η συμβολή της στην ανθρωπότητα

σελ. 2

Η ανατροφή των παιδιών: Απόψεις & Σκοπιές για την σωστή Επίτευξή της

σελ. 3

Εαρινή Κόπωση - Κατάθλιψη

Της Δρ. Ιλια Θεοτοκά

σελ. 5

ΟΙΝΟΥΣΣΑΙ - Η ΘΑΛΑΣΣΟΦΙΛΙΤΗ «Μέγα το της Θαλάσσης Κράτος»

σελ. 7

Η Ανάσταση

Αυτές τις μέρες αναβιώσαμε και πάλι την Ανάσταση του Κυρίου.

Απολαύσαμε στους χαιρετισμούς τους υπέροχους ύμνους προς την Παναγία, ζήσαμε τη Μεγάλη βδομάδα τα πάθη του Χριστού κι αξιωθήκαμε και φέτος να χα-

ρούμε την Ανάσταση του Θεανθρώπου.

Όλοι οι Χριστιανοί λίγο πολύ έχουν συμμετοχή στις διάφορες εκδηλώσεις τις Άγιες αυτές ημέρες και πιστεύω πως η παρουσία τους στην εκκλησία, η προσευχή τους θα αντικατοπτρίζει την ανάγκη και λαχτάρα τους για την Θεία προστασία και αγάπη που όλοι επιζητούμε και παρακαλούμε να μας την παρέχει ο Ύψιστος.

Άραγε ο καθένας μας πως φαντάζεται την παρουσία του Θεού στην ζωή μας;

Έχω ακούσει πολλούς να λένε και που είναι ο Θεός! Ή τα δεινά που τους βρίσκουν να τα αποδίδουν στον Θεό. Θέλουν να βλέπουν φανερά την παρουσία του σαν τον διπλανό άνθρωπο.

Ξεχνούν πως ο Θεός είναι πνεύμα.

«Πνεύμα ο Θεός, και τους προσκυνώντας αυτόν εν πνεύματι και αληθεία δεί προσκυνείν».

Ξεχνάμε ότι όλες οι ανθρωπομορφικές εικόνες περί Θεού δεν απευθύνονται στο Είναι Του, αλλά στην δική μας αδυναμία να κατανοήσουμε έξω από εικόνες και σύμβολα.

Είναι απλά τα πράγματα και δεν πρέπει, μπερδεμένοι εσωτερικά να τα κατασκευάζουμε.

Ο Θεός έχει ήδη φανεί στο πρόσωπο του Χριστού.

Αναζητώντας τον αλλού και αλλού, μοιάζει να παραβιάζουμε μια ξεκλειδωτή πόρτα, που το μόνο που χρειάζεται είναι να ανοίξουμε την πόρτα και

να μπούμε μέσα.

Ο Θεός αποκαλυπτόμενος στο πρόσωπο του Χριστού μας είπε ότι αν έχουμε αγάπη ο ένας για τον άλλο, θα είναι μέσα μας και δίπλα μας και γενικότερα, και ότι η μόνη οδός γνώσεως του Θεού είναι η αγάπη.

Έλα όμως που εμείς δεν αντέχουμε ούτε να την δίνουμε, πολλώ δε μάλλον όταν μας την δίνουν, και αρεσκομάστε σε μια μαγική, συναισθηματική και φανταστική εικόνα περί Θεού.

Η αγάπη δεν είναι απλώς μια ανώτερη ηθική αρετή, μα η ίδια η ζωή. Είναι η πραγματικότητα που κινεί τα πάντα και δίδει ζωή στα πάντα. Ο Θεός μας αποκαλύπτεται σε χιλιάδες περιπτώσεις καθημερινά. Μια από αυτές τις αποκαλύψεις Του, όχι μόνο αυτή, γιατί ο Θεός φανερώνεται με πολλούς τρόπους και μάλιστα παραδόξως, είναι μέσα από ανθρώπους που είναι δίπλα μας ή εμφανίζονται στην ζωή μας.

Γι' αυτό όταν ζητάμε την βοήθεια του Θεού, όταν λέμε μα που είναι ο Θεός; Γιατί δεν φανερώνεται; Ας κοιτάξουμε και λίγο δίπλα μας. Γιατί στα πρόσωπα των ανθρώπων φανερώνεται η αγάπη του Θεού για μας.

Εκεί θα βιώσουμε την παρουσία Του.

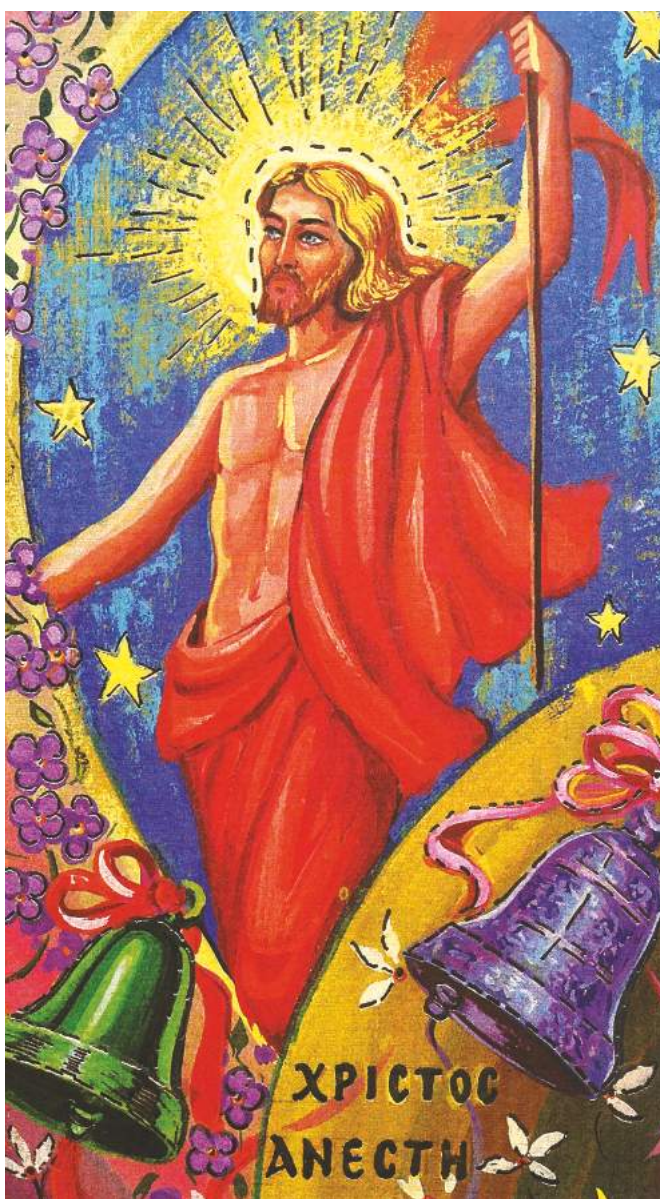
Δεν θα ξεχάσω μια εκδρομή που πήγα, όταν μπαίνοντας σε ένα ναό, πως γλίτρησα και έπεσα κάτω, δεν το κατάλαβα.

Όλοι έτρεξαν να με σηκώσουν, έβλεπα την αγωνία και το ενδιαφέρον τους στις ερωτήσεις τους αν έπαθα κάτι, αν πονάω πουθενά;

Ο ιερέας να μου φέρει νερό, να μου διαβάσει ευχή και μέχρι που επιστρέψαμε από την εκδρομή όλοι δεν με άφηναν ούτε βαλίτσα ούτε τσάντα να σηκώσω.

Όταν μας στέλνει ανθρώπους που μας αγαπάνε, μας προσέχουν, μας στηρίζουν, δεν μας κρίνουν ούτε μας επικρίνουν, τότε σαφέστατα Αυτός ο Ιδιος κάθεται δίπλα μας και μας κρατάει το χέρι.

Ίσως βέβαια κάποιοι αναρωτηθούν. «Εμείς γιατί δεν τους συναντήσαμε».

Η απάντηση δεν είναι εύκολη και θα πρέπει να σκεφτούμε μήπως γιατί δεν είμαστε έτοιμοι να τους συναντήσουμε, ή γιατί δεν θέλουμε να τους αναγνωρίσουμε. Γιατί κάθε συνάντηση είναι μια κρίση. Κυρίως γι' αυτό που είμαστε φυτρώνει ο σπόρος που θα μας θρέψει, θα μας αναπτύξει, θα μας αναβιώσει.

Η πίστη σου σε έσωσε. Ας μην το ξεχνάμε αυτό. Και του χρόνου με Υγεία και κάθε καλό.

Από την πρόεδρο και το Δ.Σ.
των Φ του Δ

Οι πιο δύσκολες λέξεις

- 1) Τετραυδροκανναδινόλη
- 2) Διμεθυλοσουλφοξείδιο
- 3) Αιθυλενοδιαμινοτετραοξικό
- 4) Δεκαμεθυλοκυκλοπενταοιλοξάνιο
- 5) Εγώ φταίω
- 6) Συγγνώμη

Το να μην δυσπιστείς για κανένα είναι αφέλεια.
Το να δυσπιστείς για όλους είναι παραφροσύνη.
Το να δυσπιστείς στον εαυτό σου είναι αρχή Σοφίας.

Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ

(Υπό Δρ. Φιλ. Μαρία
Ελευθερίας Γ. Πατράκου)

Ο ποιητής Νικηφόρος Βρεττάκος, σέ στίχους φωτεινούς σάν τήν αλήθεια, μᾶς δίνει εὐδιάκριτα τό στίγμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, πού ἀποτελεῖ τήν πιό ἀδιάψευστη δέλτο τῆς ἱστορίας καί τοῦ πολιτισμοῦ μας.

«Όταν κάποτε φύγω ἀπό τοῦτο τό φῶς
καί ἐλιχθῶ πρὸς τὰ ἄνω,
ὅπως ἓνα ρυάκι πού μουρμουρίζει,
κι ἂν τυχόν κάπου ἀνάμεσα
στούς γαλαζίους διαδρόμους
συναντήσω ἀγγέλους,
θά τοὺς μιλήσω Ἑλληνικά,
ἐπειδὴ δὲν ξέρουνε γλώσσες.
Μιλᾶνε μεταξύ τους μέ μουσική».

Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, πολυδύναμη καί πολυσήμαντη, ἀποτελεῖ κατὰ τὸν ἴδιο ποιητὴ «τό μακρύτερο ὕδωρ τοῦ κόσμου, πού κατηφορίζει ἀπὸ τὰ λευκά μαλλιά τοῦ Ὁμήρου ὡς τίς μέρες μας, κατεβάζοντας πολλή ψυχὴ καί πολὺ φῶς». Ἀποτελεῖ τό διεθνὴ γλωσσικὸ ἄξονα καί ὅλοι οἱ λαοὶ τοῦ κόσμου δανεῖζονται ἀπὸ τό διαχρονικὸ πνευματικὸ της μεγαλεῖο, γιὰ νὰ μορφώσουν τίς δικές τους γλώσσες. Ἐξ ἄλλου εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ ἐπισήμανση τοῦ Ἰσπανοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ γλωσσολόγου, Francisco R. Adrados, ὅτι τὰ ἑλληνικά στοιχεῖα συντέλεσαν, ὥστε οἱ εὐρωπαϊκὲς γλώσσες νὰ εἶναι στήν πραγματικότητα διάφορα εἶδη ἡμιελληνικῶν ἢ κρυπτοελληνικῶν γλωσσῶν. Σοφοὶ καί διακεκριμένοι διανοούμενοι ἐκφράστηκαν κατὰ καιροὺς διθυραμβικά γιὰ τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἡ ὁποία περιέχει λέξεις ὑψηλῶν διανοημάτων καί μέ μοναδικὸ τρόπο ἐνδύει λεκτικῶς τίς ἀφηρημένες ἔννοιες. Ὁ Gibbon γράφει χαρακτηριστικά: «Ἄν τό ἀνθρώπινο πνεῦμα μπορεῖ νὰ καυχηθεῖ ὅτι ἐδημιούργησε κατὰ τό ἀξιόλογον, αὐτό εἶναι ἡ ἀθάνατη ἑλληνικὴ γλῶσσα». Καί ὁ Μ. Τ. Κικέρων: «Εἰ οἱ θεοὶ διαλέγονται, τῇ τῶν Ἑλλήνων γλώττῃ χρῶνται» καί κατὰ τὸν Κοϊντλιανό «ἡ παιδεία ἀρχίζει μέ τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα».

Μέ λεκτικὴ, ἑννοιολογικὴ, ἀρμονικὴ, ἐκφραστικὴ τελείωση, χρησιμοποιήθηκε γιὰ τὴν ἐκφραση προηγμένων μορφῶν σκέψεως κι ἀποτελέσει τὴν κύρια βάση τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Εἶναι ἡ μόνη γλῶσσα τῆς ὁποίας οἱ λέξεις ἔχουν πρωτογένεια καί ἔχει στενὴ σχέση πρὸς ὅλες τίς ἐκφράσεις της καθ' ὅλη τὴν ἱστορικὴ διαδρομὴ της, ἀρχαία, βυζαντινὴ, σύγχρονη.

Γενικὴ πεποίθηση ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει ζωντανὴ παρουσία καί ροὴ στό ἱστορικὸ γίγνεσθαι τριῶν ἢ καλύτερα τεσσάρων χιλιάδων ἐτῶν. Ἡ ἀρχαιολογικὴ ἔρευνα ὅμως μᾶς ἐπεφύλαξε ἐκπλήξεις. Τό πλοῖο τῶν Ἀργοναυτῶν, ἡ μυθικὴ «Ἀργώ» κατασκευάστηκε ἀπὸ τὸν Ἄργο στίς Παγασές. Σύμφωνα μέ τὸν μῦθο ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ ἔφερε ἓνα κομμάτι ξύλο ἀπὸ τό ἱερό δάσος τῆς Δωδώνης, τό ὁποῖο μπορούσε νὰ ὀμιλεῖ, διότι ἔφερε ἐπιγραφή καί ἐνσωματώθηκε στό πλοῖο, στήν «Ἀργώ». Τό ξύλο ὀνομάστηκε «φωνήεν ξύλο». Σέ πρόσφατες ἀρχαιολογικὲς ἐρευνες στό Δισπιλιό, ὁ Καθηγητὴς Χουρμουζιάδης ἔφερε στό φῶς μεταξύ ἄλλων εὐρημάτων ἓνα κομμάτι ξύλο μέ ἐπιγραφή πού ἐκτιμᾶται ὅτι εἶναι 7500 ἐτῶν. Τὰ στοιχεῖα γραφῆς εἶναι ὅμοια μέ ἐκεῖνα τῆς γραμμικῆς γραφῆς Α καί Β. Τό εὕρημα ἀποτελεῖ ἀδιάψευστο τεκμήριο ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς ἑλληνικῆς γραφῆς ἀνάγεται στό ἀπώτερο καί βαθύ ἱστορικὸ παρελθόν. Τό ἀνακαλυφθέν «φωνήεν ξύλον», πού τοποθετήθηκε στήν πλώρη τοῦ ἀρχαίου πλοίου «Ἀργώ», μπορούμε νὰ τό δεχθοῦμε πιθανολογικά, ἀφοῦ ἡ Δωδώνη δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τό Δισπιλιό, ὅπου ἡ λίμνη τῆς Καστοριάς.

Ἀκόμη καί μέσα ἀπὸ τὸν μῦθο προβάλλει ἡ διαίσθηση καί ὁ νοῦς τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι, ὅπως εἶπε ὁ Μπέρτραντ Ράσσελ, κατόρθωσαν ἐδῶ καί χιλιάδες χρόνια, μιλώντας γιὰ ὀρισμένα θέματα, νὰ ποῦν τὴν τελευταία λέξη. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀποτελεῖ τὴν χρυσή πορεία τοῦ ἑλληνικοῦ ψυχισμοῦ.

Μέ προνομιακὴ παρουσία στήν ἀνθρώπινη ζωὴ ἡ γλῶσσα τῶν κλασικῶν κειμένων τῆς ἀρχαίας, ὡς γλῶσσα τοῦ Εὐαγγελίου, τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τῆς βυζαντινῆς ὕμνογραφίας καί ὕμνολογίας, ὡς γλῶσσα ἐκφράσεως τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος στίς πιὸ μεγάλες στιγμὲς καί γιὰ τὰ πιὸ μεγάλα διαχρονικῆς ἐμβέλειας θέματα πού ἀφοροῦν τὸν ἄνθρωπο, τίς αἰώνιες ἀξίες, τὴν ἐπιστήμη, τὴν παιδεία καί τὸν πολιτισμό.

Ἡ παλαιότερη ἑλληνικὴ ἀλφαριθμητικὴ ἐπιγραφή χρονολογεῖται πρὶν ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ ὀγδόου π.Χ. αἰῶνα. Ἡ πολιτικὴ καί στρατιωτικὴ ὑπεροχὴ τῆς Ἀθήνας σέ μεγάλη περίοδο τοῦ πέμπτου αἰῶνα π.Χ. καί ἡ συντριπτικὴ πολιτιστικὴ της ὑπεροχὴ προσέδωσαν τέτοια αἴγλη στήν ἀττικὴ διάλεκτο, ὥστε θεωρήθηκε πρότυπο γλωσσικῆς ἐκφράσεως, τό πιὸ ἐκλεπτυσμένο, σαφέστερο καί πλουσιότερο σέ ἀποχρώσεις ὄργανο ἐπικοινωνίας. Ἐννοιοὶ ὅπως ἡ «δημοκρατία», ἡ «ἰσονομία», ὁ «διάλογος» ἀναπτύσσονται σέ αὐτὸν τὸν χώρο καί βρίσκουν τὴν πιὸ λαμπρὴ τους θεωρητικὴ ἐπεξεργασία καί ἐκφραση.

Κατὰ τὸν τέταρτο αἰῶνα π.Χ. ἡ ὑποχώρηση τῶν διαλεκτικῶν χαρακτηριστικῶν εἶναι ἐμφανὴς, ἀλλὰ σέ διαφορετικὸ ποσοστὸ κατὰ περιοχές. Κατὰ τὸν τρίτο αἰῶνα π.Χ. σχηματίζουμε γιὰ τίς περισσότερες πόλεις τὴν ἐντύπωση ὅτι τὰ κείμενα δημοσίου χαρακτήρα ἔχουν «διανθισθεῖ» μέ διαλεκτικὰ στοιχεῖα, λεξιλογικὰ συνήθως, ἐνῶ τό κείμενο εἶναι συντεταγμένο στήν Κοινὴ. Ἡ Κοινὴ, πού διαμορφώνεται τὸν 4ο π.Χ. αἰῶνα εἶναι κατὰ βάση μία ἐξελιγμένη μορφή τῆς ἀττικῆς διαλέκτου, χωρὶς τὰ πολὺ τυπικὰ ἀττικὰ στοιχεῖα μέ ὀρισμένες ἐπιδράσεις ἀπὸ τὴν ἰωνικὴ καί μακεδονικὴ διάλεκτο. Ἡ Κοινὴ χρησιμοποιήθηκε σταδιακὰ σέ ὅλες τίς περιοχές τοῦ ἐλληνόφωνου χώρου στὸν γραπτὸ τουλάχιστον λόγο καί στήν ἐκπαίδευση.

Κατὰ τὴν ἑλληνιστικὴ περίοδο τό ἐθνικὸ «Ἑλλην» δὲν σήμαινε ἀπαραίτητα συγκεκριμένη φυλετικὴ καταγωγή, ἀλλὰ προσδιόριζε ἓνα ἄτομο πού εἶχε ἑλληνικὴ παιδεία, τρόπο ζωῆς καί ἐκφραζόταν στήν ἑλληνικὴ γλῶσσα.

Γιὰ διάστημα μισῆς τουλάχιστον χιλιετίας, μέχρι τὴν ἄνοδο καί τὴν ἐπικράτηση τῆς Ρώμης στό πολιτικὸ προσκήνιο, οἱ Ἑλληνες κατ' ἀποκλειστικότητα φιλοσοφοῦν, σκέπτονται, ἱστοροῦν τὸν κόσμον πού τοὺς περιβάλλει.

Κατὰ τὴν περίοδο τῆς ρωμαϊκῆς κατοχῆς δὲν ὑπῆρξε ποτέ σοβαρὴ ἀντιπαράθεση μεταξύ τῶν ἑλληνικῶν καί τῶν λατινικῶν στό ἐσωτερικὸ τῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ ἀντιπαλότητα καί ἡ σύγκρουση τῶν δυὸ κόσμων πού ἔληξε μέ τὴν στρατιωτικὴ ἐπικράτηση τῶν Ρωμαίων, τὸν δεύτερο καί τὸν πρῶτο αἰῶνα π.Χ., δὲν ἐπληξε τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα οὔτε τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμό.

Ἡ ρωμαϊκὴ διοίκηση, μέ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις, χρησιμοποίησε τὴν ἑλληνικὴ ὡς μέσο ἐπικοινωνίας στό ἀνατολικὸ τμήμα τοῦ κράτους καί στίς περιοχές νοτίως τοῦ Δουνάβους. Ἀκόμη καί στή Ρώμη ἡ πολιτιστικὴ αἴγλη τῆς ἑλληνικῆς, καί ὅτι αὐτὴ συνεπάγεται, φαίνεται νὰ ἐπηρέασε μεγάλα τμήματα τῆς ἀριστοκρατίας καί τῶν διανοουμένων.

Κατὰ τὸν 3ο αἰῶνα π.Χ. πραγματοποιεῖται στήν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου ἡ μετάφραση στήν ἑλληνικὴ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀπὸ ἐβδόμηντα δυὸ Ἰουδαίους Ἑλληνιστές. Ὁ Χριστιανισμός θὰ συνδεθεῖ στενὰ ἀπὸ τὰ πρῶτα του χρόνια μέ τὴν ἑλληνικὴ, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ ἡ πιὸ εὐρέως κατανοητὴ γλῶσσα στή ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία. Τὰ τρία ἀπὸ τὰ τέσσερα Εὐαγγέλια (πλὴν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ματθαίου, πού εἶναι γραμμένο στήν ἀραμαϊκὴ) καθὼς καί τὰ ὑπόλοιπα 23 βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶναι γραμμένα ἀπ' εὐθείας στήν Ἑλληνικὴ.

Ἀπὸ τὸν τέταρτο αἰῶνα μ.Χ., ἐποχὴ τῆς ὁλοσχεροῦς ἐπικρατήσεως τῆς νέας θρησκείας, ὁ Χριστιανισμός καί ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα θὰ προχωρήσουν ἐνωμένα, ἀναπόσπαστα. Εἶναι πανθομολογούμενο ὅτι ἡ ἑλληνικὴ σκέψη ἐκτεφρασμένη μέσῳ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας ἀποτελεῖ τὴν προῖστορία τοῦ Δυτικοῦ κόσμου ἀλλὰ καί ὅλων τῶν λαῶν πού ἀκολουθοῦν αὐτό τό πρότυπο. Πολιτιστικὲς ἔννοιες καί γνωστικοὶ τομεῖς ὅπως μαθηματικά, γεωμετρία, ἀστρονομία, φυσικὴ, οἰκονομία, βιολογία, ἀνατομία, ἱστορία, φιλοσοφία, φιλοσοφία καί πλῆθος ὄρων πού ἀφοροῦν σέ αὐτές τίς ἐπιστῆμες καί βεβαίως οἱ ὅροι τῆς ἱατρικῆς δέχονται τὴν συνεισφορά τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας στό σύγχρονο κόσμο.

Ἐννοιοὶ ἐξ ἄλλου πολυδιάστατες καί πολυσήμαντες, ὅπως «δημοκρατία», «χριστιανισμός», «ἠθικὴ», «κόσμος», «ιδέα», «ψυχὴ», «λόγος» καί κυρίως «διάλογος» μέ τὸν ἄλλο, δηλαδή ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων, σεβασμός καί ἀποδοχὴ ἢ τουλάχιστον ἀνοχὴ τοῦ διαφορετικοῦ δείχνουν πόσο βαθεῖα ἐπηρέασε τὴν ὀπτικὴ τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου ἡ ἑλληνικὴ ἀποψη γιὰ τὸν κόσμον, πού μᾶς περιβάλλει καί τὸν κόσμον, πού εἶναι μέσα μας.

Ἡ ἰδιαιτερότητα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν παρουσία της στό παγκόσμιον σημερινὸ γίγνεσθαι μέ τὴ γενικότερη σύγχυση καί τὴν ἀμφισβήτηση ἐννοιῶν καί ἀξιών. Συνηγορεῖ ἡ ὁμολογία τοῦ μεγαλύτερου ἱσως φυσικοῦ, τοῦ Martin Heisenberg: «Ἡ θητεία μου στήν ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα ὑπῆρξε ἡ σπουδαιότερη πνευματικὴ μου ἀσκηση. Στὴ γλῶσσα αὐτὴ ὑπάρχει ἡ πληρέστερη ἀντιστοιχία ἀνάμεσα στὴ λέξη καί στο ἑννοιολογικὸ της περιεχόμενο». Τό γλωσσικὸ σύμβολο, δηλαδή ἡ λέξη, στήν ἑλληνικὴ βρίσκεται σέ πλήρη ἀντιστοιχία μέ τὴν ἔννοια πού δηλώνει, τό «ἐννοιολογικὸ περιεχόμενο», παρατηρεῖ ὁ Heisenberg.

Εἶναι ἐξ ἄλλου ἀξιοπρόσεκτες οἱ ἐπισημάνσεις τοῦ Καθηγητοῦ κ. Μπαμπινιώτη γιὰ τὴν ἰδιαιτερότητά της. Ἡ χρῆση της ἀπὸ τὰ μεγάλα προικισμένα πνεύματα τῆς ἀνθρωπότητος, γιὰ τὴν ἐκφραση προηγμένων μορφῶν σκέψεως.

• Ἡ ἀνάδειξή της σέ κύρια βάση τῆς ἐννοιολογικῆς ἐκφράσεως τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ.

• Ἡ σημερινὴ παρουσία της στό λεξιλόγιο ὅλων τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν.

• Ἡ ἀδιάκοπη προφορικὴ καί γραπτὴ παράδοσή της ἐπὶ 4000 καί 3000 χρόνια ἀντιστοιχῶς.

• Ἡ στενὴ σχέση τῆς σύγχρονης Ἑλληνικῆς πρὸς τίς παλαιότερες φάσεις της, ἀρχαία καί βυζαντινὴ.

• Ὁ ρόλος της ὅχι μόνο στήν Ἀναγέννηση, ἀλλὰ καί στίς μετέπειτα καί σύγχρονες ἀκόμη μορφές παιδείας καί ἐκπαιδεύσεως στήν Εὐρώπη καί σέ δυτικογενεῖς πολιτισμούς 18.

Βασικὲς ἔννοιες τῆς ἀνθρώπινης σκέψεως, ὅτι ὀνομάστηκε «καλλιεργημένος κώδικας», πρωτοεκφράστηκαν στήν Ἑλληνικὴ, ἡ ὁποία ὑπῆρξε ἡ διαφάνεια, πάνω στήν ὁποία προβλήθηκαν οἱ ἐγκυρότερες ἀξίες καί ἔννοιες.

Λέξεις-ἐννοιες ὅπως ἡ λογικὴ καί τό σύστημα, ἡ ἀνάλυση καί ἡ σύνθεση, ἡ κατηγορία, ἡ μέθοδος, ἡ ταξινομία, ἡ ὑπόθεση καί ἡ ἱεραρχία, τό πρόβλημα καί ἡ κριτικὴ, τό θέμα, τό πρόγραμμα καί ἡ ὁργάνωση, ἡ θεωρία, ἡ ἰδεολογία, ἡ πολιτικὴ, ἡ δημοκρατία καί ἡ τυραννία, τὰ συμπτώματα, ἡ διάγνωση καί ἡ θεραπεία, πλῆθος ἄλλων ἀλλὰ καί ἡ λειτουργία, ὁ Χριστός, ἡ ὁρθοδοξία, τό Εὐαγγέλιο, οἱ ὕμνοι, οἱ μάρτυρες καί ἡ Ἐκκλησία καί τόσες ἄλλες λέξεις-κλειδιά τοῦ πολιτισμοῦ μας, συλλαμβάνονται, δηλώνονται καί βιώνονται μέ λέξεις τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας.

Σέ γλῶσσα ἑλληνικὴ ὁ Θεῖος Λόγος, σέ λόγο ἑλληνικὸ οἱ καθοριστικὲς γιὰ τό χριστιανισμὸ ἔννοιες τῶν πατερικῶν κειμένων, στὰ ἑλληνικά ἡ ὕμνολογία τῆς ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἑλληνιστὶ ἡ Θεία Λειτουργία.

Τὰ κλασικὰ ἑλληνικά κείμενα ξεπέρασαν τὰ ὅρια τοῦ χώρου καί τοῦ χρόνου. Ὡς πρὸς τὴν σχέση σύγχρονης, ἀρχαίας καί βυζαντινῆς ἑλληνικῆς καί τὴ μακρὰ ἀδιάκοπη γραπτὴ καί προφορικὴ παράδοση τῆς ἑλληνικῆς 4000 χρόνια ἄς ἀκούσουμε τὸν Γιώργο Σεφέρη: «Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, ὁ ἄνθρωπος, ἡ θάλασσα...». Γιὰ κοιτάξτε, γράφει, πόσο θαυμάσιο πράγμα εἶναι νὰ λογαριάζει κανεὶς πῶς ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού μίλησε ὁ Ὀμηρος ὡς τὰ σήμερα, μιλοῦμε, ἀνασαίνουμε καί τραγουδοῦμε μέ τὴν ἴδια γλῶσσα. Καί αὐτό δὲν σταμάτησε ποτέ, εἴτε σκεφτοῦμε τὴν Κλυταιμνήστρα πού μιλᾷ στὸν Ἀγαμέμνονα, εἴτε τὴν Καινὴ Διαθήκη, εἴτε τοὺς ὕμνους τοῦ Ρωμανοῦ καί τὸν Διγενὴ Ἀκρίτα, εἴτε τό Κρητικὸ θέατρο καί τὸν Ἑρωτόκριτο, εἴτε τό δημοτικὸ τραγούδι. Αὐτὴ εἶναι πράγματι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα. Μία καί ἐνιαία. Αὐτό ἀποτελεῖ καί τὴ δύναμή της. Νὰ μπορούμε κάθε στιγμὴ νὰ γευόμαστε τὴ μαγεῖα τῆς λέξεως, τὴν πολυδύναμη λειτουργία της στό λόγο.

Συνέχεια στο ἐπόμενο τεύχος

Η ανατροφή των παιδιών: Απόψεις & Σκοπιές για την σωστή Επίτευξή της

Μαρία Φράγκου, Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας - Ψυχοθεραπεύτρια

Η ανατροφή ενός παιδιού απαιτεί να προσαρμόζεσαι συνεχώς και να δείχνεις έμπρακτα την αγάπη σου, ακόμα κι όταν νιώθεις ότι είσαι πολύ κουρασμένος για να το κάνεις. Δεν μπορείς να είσαι εγωιστής, εγωκεντρικός ή τεμπέλης, αν θέλεις να φροντίσεις το παιδί σου με την αγάπη που χρειάζεται. Εκατοντάδες γονείς χωρίς να το συνειδητοποιούν, χωρίς να το θέλουν, κατακρίνουν και υποβιβάζουν την προσωπικότητα των παιδιών τους, σαν να μην καταλαβαίνουν πόσο σημαντικό είναι αυτό για την πορεία της ζωής τους. Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι κακοί ή αδιάφοροι, απλώς δεν έχουν μάθει ακόμα πώς να μετατρέπουν την αγάπη τους σε καθημερινή πράξη, ούτε έχουν μπει ποτέ στη θέση των παιδιών τους.

Το πιο σημαντικό μέρος της ανατροφής είναι η ποιότητα της σχέσης που έχουν τα παιδιά με τους γονείς τους. Εκείνο που έχει σημασία δεν είναι το τι φορούν τα παιδιά, πώς χτενίζουν τα μαλλιά τους, αν βγαίνουν πρώτα, δεύτερα ή τρίτα στο σχολείο, αλλά το πώς νιώθετε όταν είσατε μαζί. Όταν, δηλαδή, μεγαλώσουν και κάνουν δικά τους παιδιά, κανείς σας δε θα θυμάται τους βαθμούς τους, αλλά όλοι θα θυμόσαστε την ποιότητα της σχέσης σας.

Πιο αναλυτικά, η αγάπη για τον εαυτό σου είναι η βάση που στηρίζει καθετί όμορφο και σημαντικό που βιώνεις στην ανθρώπινη εμπειρία και το να είσαι γονιός δεν αποτελεί εξαίρεση σ' αυτό. Επειδή, μάλιστα, τα παιδιά μαθαίνουν μέσα από το παράδειγμα των άλλων, εσύ είσαι ο πιο σπουδαίος δάσκαλος τους και μπορείς να τους δείξεις πόσο σημαντικό είναι ν' αγαπά κανείς τον εαυτό του.

Αν κάποιες φορές αισθάνεσαι πικραμένος με τα παιδιά σου, αν λες ή σκέφτεσαι: «Υστερα απ' όλα όσα έχω κάνει εγώ για σας», τότε είναι καιρός να στρέψεις την προσοχή σου στον εαυτό σου. Γιατί όταν δεν ικανοποιείς τις δικές σου επιθυμίες, όταν δεν αισθάνεσαι πληρότητα μέσα σου, τότε, αντί να νιώθεις αγάπη για το παιδί σου, αρχίζεις να χτίζεις ένα τείχος πικρίας και μνησικακίας ανάμεσά σας και αυτό το τείχος είναι δύσκολο να γκρεμιστεί. Όταν δεν νιώθεις πληρότητα και ικανοποίηση, αρχίζεις να χάνεις τις ισορροπίες σου και η καθημερινή σου ζωή αποδιοργανώνεται. Θυμώνεις πιο εύκολα και μιλάς απότομα. Αλλά όταν φροντίζεις τον εαυτό σου και τον ικανοποιείς, τότε και τα παιδιά σου νιώθουν αυτή την ικανοποίηση βαθιά μέσα τους.

Αναλογικά, ένα παιδί που αγαπά τον εαυτό του, μεγαλώνοντας, γίνεται ένας υπεύθυνος ενήλικας, που μπορεί να ζήσει μια δημιουργική, ευτυχισμένη ζωή. Το καλύτερο θεμέλιο για το μέλλον των παιδιών σου είναι η μεγάλη εκτίμηση για τον εαυτό του. Με άλλα λόγια όταν ένα παιδί αγαπά τον εαυτό του, τότε αναπτύσσει μια ισχυρή προσωπικότητα, που δεν επηρεάζεται εύκολα από τις πιέσεις των άλλων ανθρώπων ή από τους αμέτρητους άλλους εξωτερικούς παράγοντες που σίγουρα θα αντιμετωπίσει. Έτσι, το αληθινό νόημα της αγάπης χωρίς όρους είναι να βοηθήσεις το παιδί σου ν' αποδεχτεί τον εαυτό του όπως πραγματικά είναι.

Επιπλέον, το να είσαι πραγματικά παρών για το παιδί σου σημαίνει να έρχεσαι σ' επαφή με την ουσία του, με την ύπαρξή του. Σημαίνει να βρίσκεσαι μαζί του τη συγκεκριμένη στιγμή, χωρίς έγνοια για το παρόν ή το μέλλον και με το μυαλό εντελώς απερίσπαστο. Αυτό σημαίνει ότι προσφέρεις στο παιδί σου την παρουσία σου απελευθερωμένος από προσδοκίες, από προκαταλήψεις και από τις σκέψεις σου για τα χιλιάδες άλλα πράγματα που «πρέπει» να κάνεις και συγκεντρώνεσαι απόλυτα στις ανάγκες σου. Αυτό δεν είναι πάντα εύκολο, είναι όμως εξαιρετικά σημαντικό.

Εξίσου σημαντικό είναι να έχουμε κατά νου πως το ν' ακούς με την καρδιά σου είναι τελείως διαφορετικό από το ν' ακούς με τ' αυτιά σου. Λίγοι άνθρωποι ξέρουν πώς να το κάνουν και πολύ λίγοι γονείς ακούν τα παιδιά τους με αυτό τον τρόπο. Ν' ακούς με την καρδιά σημαίνει να δείχνεις αληθινό ενδιαφέρον, να είσαι ανοιχτός και να νοιάζεσαι. Σημαίνει να ανυπομονείς ν' ακούσεις, να μάθεις, να εκπλαγείς, χωρίς να νιώθεις την ανάγκη να διαφωνείς, να διακόπτεις ή να δίνεις συμβουλές (αυτό είναι το πιο δύσκολο). Ν' ακούς με την καρδιά σημαίνει να μην πετάγεις να πεις τη γνώμη σου, αλλά να θέλεις να μάθεις πώς είναι η ζωή από την πλευρά του παιδιού σου. Σημαίνει ν' ακούς με μία αίσθηση έκπληξης και θαυμασμού. Όταν τ' ακούς με την καρδιά, το παιδί σου αισθάνεται ασφάλεια και σου τα λέει όλα, γιατί όταν νιώθει ότι βρίσκεται με κάποιον μεγάλο που πραγματικά ανταποκρίνεται, τότε ανοίγεται και μοιράζεται ελεύθερα τις σκέψεις του.

Άλλο στοιχείο ιδιαίτερου ενδιαφέροντος αποτελεί η διαπίστωση πως πρέπει να μαθαίνουμε από τα παιδιά μας. Τα παιδιά έχουν πρωτοποριακές απόψεις και, αν το επιθυμείς, μπορείς να μάθεις από αυτά. Η παλιά φιλοσοφία ότι οι γονείς ξέρουν πάντα καλύτερα δεν είναι απαραίτητα σωστή. Παρόλο που μπορεί να θίγει τον εγωισμό μας το να παραδεχτούμε ότι ακόμη μαθαίνουμε, τα παιδιά μας θα μας σεβαστούν αν μας δουν να συμπεριφερόμαστε μ' αυτό τον τρόπο.

Γίνεται, λοιπόν, σαφές πως όταν μαθαίνεις από ένα παιδί του δίνεις το μήνυμα: «Χαίρομαι που μεγαλώνεις». Καθώς το παιδί σου μεγαλώνει, θα περάσει από πολλές αλλαγές, στάδια και φάσεις. Όλη αυτή η διαδικασία θα είναι πολύ πιο εύκολη αν είσαι ευέλικτος στη σκέψη και στη συμπεριφορά σου. Προσάρμοζε τη στάση σου και τους κανόνες σου κάθε φορά και άφηνε τα παιδιά σου να σε οδηγούν. Μην είσαι τόσο προσκολλημένος στις δικές σου μεθόδους. Όταν ένας μεγάλος λέει σ' ένα παιδί: «Ισως έχεις δίκιο» ή «Ποτέ δεν το είδα έτσι» ή «Καταλαβαίνω τι εννοείς», το ηθικό του παιδιού, φυσικά αναπτύσσεται.

Τι γίνεται, όμως, με τις παραξενιές και τους καβγάδες; Είναι καλή ιδέα να μάθεις τα παιδιά σου πώς να εκφράζουν τα παράπονά τους και πώς ν' αντιδρούν στα δικά σου. Δείξε τους ότι μπορούν να διαφωνούν μαζί σου και ότι δεν θα τα υποτιμήσεις γι αυτό. Δείξε τους ότι μπορείτε να βρείτε δημιουργικές λύσεις μαζί.

Όταν έχεις ν' αντιμετωπίσεις παραξενιές και καβγάδες μέσα στην οικογένεια, να θυμάσαι ότι δεν μπορείς πάντα να ευχαριστείς τα παιδιά σου. Αν το προσπαθήσεις,

θα χάσεις τον εαυτό σου. Αντίστοιχα, κι αυτά δεν θα σε ευχαριστούν πάντα, γι αυτό μην τα κάνεις να αισθάνονται ότι είναι υποχρεωμένα να σ' ευχαριστούν. Δεν χρειάζεται να έχεις συνέχεια δίκιο και όταν έχεις, δεν είναι πάντα απαραίτητο να το λες.

Επίσης, τίμη τη μοναδικότητά τους. Η σύγκριση είναι ένα είδος αρρώστιας, γεννάει αντιπαλότητα. Δεν δημιουργεί τον υγιή συναγωνισμό, αλλά μια βαθιά ριζωμένη αίσθηση ανεπάρκειας και ανικανότητας να φτάσει κανείς τους άλλους. Σ' έναν τέτοιου είδους ανταγωνισμό, πρέπει κανείς να είναι **καλύτερος** από τους άλλους, για να μπορεί να νιώθει καλά. Πέταξε τη μουτζούρα που υπάρχει μέσα στο μυαλό σου. Η χαρά σου θα μεγαλώνει όλο και περισσότερο, καθώς αυτά τα μοναδικά, ξεχωριστά πλάσματα θα ανθίζουν με το φως της χωρίς όρους αγάπης σου.

Περαιτέρω, ιδιαίτερη αξία έχει η αναγνώριση της πολυτιμότητας του μοιράσματος και της εκμυστήρευσης του ξεδιπλώματος της ψυχής, της αποκάλυψης του εσωτερικού κόσμου του καθενός. Μοιράσου, λοιπόν με τα παιδιά σου τα όνειρά σου για να μπορέσετε να γνωρίσετε καλύτερα ο ένας τον άλλον. Όλα αρχίζουν από μια ιδέα, ένα όνειρο, ένα όραμα. Κι αυτό ισχύει και για τα παιδιά και για τους γονείς. Όταν τα παιδιά σου μοιράζονται τα όνειρα και τις προσδοκίες τους μαζί σου κι εσύ τα ενθαρρύνεις, τότε αυτά μπορούν να γίνουν αληθινά. Αντίστοιχα, μοιράσου τα δικά σου όνειρα κι αυτό θα σε βοηθήσει να γνωρίσεις τον εαυτό σου και τον άλλο με καινούργιους και θαυμαστούς τρόπους.

Είναι φανερό, βέβαια, πως στην οικογένεια δεν μπορεί να λείπει το γέλιο, καθώς αυτό είναι μια γέφυρα ανάμεσα σ' εσένα και στα παιδιά σου, μια γέφυρα που σας φέρνει πιο κοντά. Γέλα συχνά. Κάνε αστείακια, χωρίς να κοροϊδεύεις ή να πειράζεις. Δες τη χιουμοριστική πλευρά της ζωής.

Η ανατροφή ενός παιδιού είναι κάτι σημαντικό, ίσως είναι το πιο σημαντικό έργο σου στη ζωή, αλλά δεν χρειάζεται να το προσεγγίζεις με αυστηρότητα και σοβαρότητα κάθε ώρα και στιγμή. Το μέγαλωμα ενός παιδιού μπορεί να είναι διασκεδαστικό, αν αφεθείς και γίνεις πιο ανάλαφρος. Μέσα σε μια ανάλαφρη ατμόσφαιρα η οικογενειακή ζωή γίνεται πιο ενδιαφέρουσα και πιο ξεκούραστη και τα παιδιά είναι περισσότερο συνεργάσιμα και μαθαίνουν ευκολότερα. Τα προβλήματα λύνονται πιο εύκολα και οι έγνοιες δεν παίρνουν μεγάλες διαστάσεις. Τα παιδιά ανθίζουν με την τρυφερή, γεμάτη αγάπη φροντίδα ενός ευτυχισμένου γονιού!

Επιπρόσθετα, αν πιάνεις τον εαυτό σου να βγάζει λογύδριο για τον παλιό, καλό καιρό, τότε έχεις κολλήσει στη ρουτίνα. Μάλλον είναι καιρός να κάνεις ένα βήμα μπροστά, να πάρεις να είσαι τόσο «στημένος» και να δεις τα πράγματα από άλλη σκοπιά.

Αν έχεις καταντήσει ένας βαρύς γεροπαράξενος, ζήτησε από ένα παιδί να σε μάθει να παίζεις. Όταν νιώσεις σφιγμένος, ανήσυχος ή νευρικός, σταμάτα και κάνε σαχλαμαρίες. Σκέψου παιδιαστικά, φέρσου ανόητα, περπάτα παράξενα, μίλα αστεία. Αν τα έχεις ξεχάσει όλ' αυτά, πήγαινε στο παιδί σου για βοήθεια. Δεν θα βρεις πουθενά πιο πρόθυμο προπονητή. Το γέλιο του παιδιού σου είναι το πιο καλό γιατρικό για ό,τι σε βασανίζει.

Εξάλλου, κάποια ακαταστασία δεν έχει και τόση σημασία. Το θέμα είναι με ποιο τρόπο θα την αντιμετωπίσεις. Το να είσαι ακατάστατος, δηλαδή, όταν είσαι παιδί, δεν είναι απαραίτητα μια μόνιμη διαταραχή. Χρησιμοποίησε την ενεργητικότητά σου για να φτιάξεις ένα σπιτικό γεμάτο ζωντάνια. Ένα σπίτι που είναι ζεστό και δείχνει πως κατοικείται, από ένα χαρούμενο μέρος που φιλοξενεί δραστήριες οικογένειες. Οι φίλοι δεν θα νιώθουν άβολα όταν έρχονται απρόσμενα για επίσκεψη, αν ξέρουν ότι δεν σε απασχολεί το πόσο ακατάστατο φαίνεται το σπίτι σου. Μπορείς να δεις την ακαταστασία από τη σωστή της πλευρά, αν σκεφτείς ότι κάποια μέρα τα παιδιά θα φύγουν και θα έχεις όλο το σπίτι δικό σου. Και τότε, ίσως θ' αναστενάξεις με νοσταλγία, όταν θα θυμάσαι τις βρεγμένες πετσέτες στο πάτωμα του μπάνιου.

Ακόμη, τα παιδιά πρέπει να τα καμαρώνεις και να τους το λες. Τα παιδιά νιώθουν ευτυχισμένα όταν τα αγαπημένα τους πρόσωπα τα επαινούν και τα αναγνωρίζουν μέσα από την καρδιά τους. Όσοι μεγαλώνουν ξέροντας ότι οι άλλοι τους θεωρούν σπουδαίους και τους καμαρώνουν δέχονται εύκολα την αγάπη. Ανταποκρίνονται θετικά στην αναγνώριση και μπορούν να δώσουν και να πάρουν στοργή με φυσικότητα και ευκολία.

Υπάρχουν παιδιά που μεγαλώνουν χωρίς να έχουν ποτέ ακούσει ειλικρινή λόγια αγάπης από τους γονείς τους. Αυτά δέχονται τα κομπλιμέντα με καχυποψία και νιώθουν άβολα όταν οι άλλοι τους επαινούν. Τους λείπει η αυτοεκτίμηση. Τα παιδιά που είναι συνηθισμένα σε συνεχή άρνηση και κριτική από το σπίτι τους δυσκολεύονται να δεχτούν ακόμη και τον παραμικρό έπαινο. Αγχώνονται και νιώθουν νευρικότητα, λες και δεν μπορούν ν' αφήσουν την αγάπη να τα πλησιάσει.

Άς σημειωθεί επιπλέον πως τα παιδιά πρέπει να τα ευχαριστούμε για τα μικροπράγματα. Είναι γεγονός ότι όταν κάποιος προσέξει τα μικροπράγματα που κάνεις και σου το πει, τότε είσαι πιο πρόθυμος να συνεχίσεις να τα κάνεις. Όταν εκφράξεις την εκτίμησή σου με ειλικρίνεια δεν κάνεις μόνο μια πράξη ευγένειας, αλλά βοηθάς το παιδί σου να μάθει κι εκείνο να είναι ευγενικό.

Το παιδί που ζει μέσα στη συνεχή κριτική, μεγαλώνοντας θα αισθάνεται ανίκανο και ασήμαντο. Θα αρχίζει να βρίσκει λάθη σε όλους και να κατηγορεί τον εαυτό του.

Συνέχεια στη σελ. 5

Γνώθι σ' αυτόν Ουτοπία ή ανάγκη

Στον ιερό χώρο της Αρχαίας Ελλάδος, τους Δελφούς (τον ομφαλό της γης) και στο προπύλαιο του Ναού Απόλλωνα ήσαν χαραγμένα μερικά λακωνικά ρητά.

Τα Πυθικά ρητά ή Δελφικά γράμματα όπως «Γνώθι σ' αυτόν» «μηδέν άγαν» «Μέτρον άριστον».

Γνωμικά από ανθρώπους για την τέχνη του επίγειου ανθρώπινου βίου.

Γνωμικά όπου γνώμονας δεν ήταν η ανεξερεύνητη θέληση των Θεών, αλλά ο ανθρώπινος νούς.

Η καίρια καινοτομία και η ανεκτίμητη εισφορά τους, στον παγκόσμιο πολιτισμό, είναι ότι έδωσαν το προβάδισμα στην σκέψη, ότι θεμελίωσαν τον ατομικό, κοινωνικό πολιτικό τους βίο στην γνώση.

Όχι σε κάποια γνώση «εξ αποκαλύψεως» αλλά στη γνώση που την αποκτάς με την έρευνα, την έρευνα για τα φαινόμενα που είναι αφανέρωτα για τις αρχές και τις αιτίες.

Υπάρχουν δύο είδη γνώσης, η σκοτεινή που την αποκτούμε με τις αισθήσεις, και η γνήσια που όργάνό της έχει το νου.

Γινώσκω σημαίνει μαθαίνω από παρατήρηση ή έρευνα, κατανοώ διακρίνω. Και φυσικά η έρευνα η αληθινή, δεν μπορεί παρά να αρχίζει από εμάς τους ίδιους.

Πώς θα ερευνήσεις, για να γνωρίσεις τους άλλους, τον κόσμο, τους νόμους και τους λόγους της ζωής, αν δεν ερευνήσεις και γνωρίσεις τον πιο κοντινό και πιο μυστικό μικρόκοσμο του εαυτού σου.

Με την γνωστή του δήλωση άγνοιας «Ο Σωκράτης έλεγε πώς». Αφού δεν μπορείς να γνωρίσεις τον εαυτό σου, κατά το Δελφικό επίγραμμα του φαίνεται γελοίο να εξετάζει τ' αλότριά (τα ξένα).

Η αυτοέρευνα, αυτογνωσία, αποτελούν απαραίτητο όρο, για να κάνεις το πρώτο βήμα στον ιδεών την πόλιν.

Ποιο είναι όμως το ειδικότερο νόημα του «Γνώθι σ' αυτόν»;

Να ερευνήσεις όχι την αρχή και το σκοπό της ανθρώπινης ύπαρξης γενικά, αλλά τις δικές σου δυνατότητες, τα δικά σου όρια, τα δικά σου «δέοντα» και χρέη.

Τι μπορείς, πόσο μπορείς, τι πρέπει να μπορείς και να πράττεις.

Να κατανοήσουμε απόλυτα τη παρούσα δύναμή μας, να τηρούμε το μέτρο σε όλα τα πράγματα.

Αυτή η κατανόηση του εαυτού μας είναι εγχείρημα τραχύτατο, γιατί τα ελαττώματά μας, τα πάθη, τα κίνητρα μας, δεν μας επιτρέπουν να καταδυθούμε στον εαυτό μας, να τον ζυγίσουμε, να τον κρίνουμε, να μιλήσουμε με παρηγοσία, με αυτόν και για αυτόν.

Όσο δύσκολη είναι η προσπάθεια αυτογνωσίας, τόσο είναι απαραίτητο επειδή ακριβώς δείχνει τους περιορισμούς και τη μόρση του ανθρώπου, και τη σύνεσή του να πράξει σύμφωνα με αυτά.

Μόνο εάν γνωρίσεις πόσο αδύναμος είσαι μπορείς να ξεπεράσεις την αδυναμία σου,

μόνο αν γνωρίσεις πόσο σοφός είσαι, μπορείς να αρχίσεις την πορεία προς την γνώση.

Ο άνθρωπος όν προικισμένο με ψυχικό κόσμο ζεί σε δύο διαστάσεις.

Την εσωτερική και την εξωτερική. Με τον εαυτό του και τους συνανθρώπους του. Από τον εαυτό μας δεν μας χωρίζει τίποτα, και θα έπρεπε να συνεννοούμαστε απευθείας και άριστα μαζί του.

Εάν δεν συμβαίνει αυτό, η αιτία είναι, ότι αφενός ο ψυχικός μας κόσμος έχει βάθος απροσμέτρητο και στρώματα σκοτεινά και ανεξιχνίαστα, αφετέρου, δεν συνηθίζουμε να αυτοσυγκεντρωνόμαστε και να ερευνούμε τους μυστικούς χώρους, του είναι μας, να μιλούμε στον εαυτό μας, και να τον γνωρίσουμε.

Με τους συνανθρώπους μας, η έκφραση, είναι η γέφυρα που μας επιτρέπει την άμεση επικοινωνία μεταξύ μας, να μας καταλάβουν και να τους καταλάβουμε.

Αυτό που βγάζουμε προς τα έξω και φανερώνουμε, δεν είναι πάντοτε η αληθινή απεικόνιση. Αλλά η ψεύτικη. Τότε δεν δείχνουμε στους άλλους το πρόσωπό μας, αλλά το προσωπίό μας.

Ο άνθρωπος αυτός πάσχει από ψυχική πενία, δειλία, πονηριά, έλλειψη δημιουργικότητας, από αδυναμία με μια λέξη να προχωρήσει ως τις πηγές της αληθινής ζωής, και εκεί μέσα να καθαρίσει και να ανανεώσει τον εαυτό του.

Ο άνθρωπος είναι απ' όλα τα ζώα το εφευρετικότερο και το ικανότερο να ψευτίζει τα πράγματα γύρω του και τον ίδιο τον εαυτό του.

Όσο δυναμώνουμε και πλουτίζουμε τον εσωτερικό μας κόσμο, τόσο η ηθοποιία μας στεναχωρεί και μας ντροπιάζει και αναζητούμε την αλήθεια, την ελευθερία μας, το φανέρωμα και την πραγμάτωση του γνήσιου εαυτού μας.

Η αναζήτηση αυτή είναι ένας τραχύς και επικίνδυνος αγώνας όπου ελάχιστοι νικούν και σώζονται. Οι περισσότεροι πεθαίνουν χωρίς ούτε οι ίδιοι, ούτε οι άλλοι γνωρίζουν το αληθινό τους πρόσωπο.

Η αυτογνωσία, ο αυτοέλεγχος, η αυτοκριτική, οδηγούν στην αυτοσυνείδηση, την αυτοκυριαρχία, τον αυτοσεβασμό.

Στοιχεία που συγκροτούν την σωφροσύνη.

Και αυτή η σωφροσύνη αποτελεί την μεγαλύτερη την βαθύτερη ευδαιμονία του συνειδητού ανθρώπου, που του την χαρίζει η «Σοφία ή όσο γίνεται η αληθινή γνώση της αληθινής ουσίας των πραγμάτων».

«Σκάβε εντός σου» έλεγε ο φιλόσοφος Μάρκος Αυρήλιος.

Εκεί βρίσκεται η πηγή του καλού, και μπορεί να αναβλύζει πάντα αν πάντα σκάβεις.

Επιμέλεια: Ευαγγελία Δανδόλου

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

(Υπό Δρ. Φιλ. Μαρία Ελευθερίας Γ. Γιατράκου)

Ειρήνης Σαρόγλου – Τσάκου, Μ.Δ. Παθολόγου – Καρδιολόγου, επίτιμης Διδάκτορος του Τμήματος Ναυτιλιακών Σπουδών της Σχολής Ναυτιλίας και Βιομηχανίας του Πανεπιστημίου Πειραιώς «ΤΕΤΡΑΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ», Αιγαίο, Άνθρωποι και Πολιτισμός, τόμος Α΄. Έκδοση Ιδρύματος «Μαρία Τσάκου», Αθήνα 2016

Μια καταπληκτική, λαμπρή θα λέγαμε έκδοση είδε το φως της δημοσιότητας, πλουτίζοντας την παγκόσμια βιβλιογραφία με ένα σπάνιο τόμο, όσον αφορά το Αιγαίο, τους ανθρώπους του και τον πολιτισμό στη διαχρονική ροή της Ιστορίας. Αποτελεί συνέχεια των πρώτων τόμων της τετραλογίας του Αιγαίου και εκδοτικό κόσμημα του Ιδρύματος «ΜΑΡΙΑ ΤΣΑΚΟΣ» που έχει να παρουσιάσει εκτός των πολλών άλλων επιστημονικών και ερευνητικών του δραστηριοτήτων και μια αλυσίδα λαμπρών εκδόσεων που τιμούν το ανθρώπινο πνεύμα.

Μεθοδικά γραμμένο, το γιγάντιο αυτό βιβλίο των διακοσίων τριάντα περίπου σελίδων διανθισμένο με σπάνιες φωτογραφίες που οδηγούν τον φιλέυρενο και φιλομαθή αναγνώστη στα άδυτα της Ιστορίας και του πολιτισμού του Αιγαίου, που καταύγασε τον κόσμο, τον επηρέασε σε ανάλογες δημιουργίες και συνέβαλε στην παγκόσμια ακτινοβολία της πατρίδας μας. Συνοδεύεται από CD, ώστε να απολαύσει ο κάθε αναγνώστης περισσότερο το περιεχόμενο.

Τα εξώφυλλα θαυμάσια, με καλλιτεχνική εκτύπωση και παρουσίαση. Στο τελευταίο εξώφυλλο οι εικόνες θυμίζουν Χίο με τους μύλους και το δάκρυ της μαστίχας. Και επί πλέον με τρόπο λυρικό, επιστημονικό και ευμέθοδο, η γνωστή ερευνήτρια συγγραφέας, κ. Αναστασία Κατσικογιάννη – Μπάστα, με τη γνωστή της γλαφυρή γραφίδα, γράφοντας επίμετρο, μας ταξιδεύει ιστορικά με «σταθερή ρότα στην Ιθάκη» όπως χαρακτηριστικά λέγει, «της γνώσης του αιγαιακού πολιτισμού, και των ανθρώπων που τον δημιούργησαν. Απαραίτητη προϋπόθεση για την κατανόηση του περιεχομένου του τόμου αυτού η μελέτη του θαυμαστού αυτού επίμετρου. Και βέβαια με το ελκυστικό αυτό επίμετρο προεξαγγέλλεται ο συμπληρωματικός τόμος αυτής της έκδοσης με αναφορά στις τέχνες, στον πολιτισμό, τα παραδοσιακά επαγγέλματα, τη λαϊκή αρχιτεκτονική, τα έθιμα και τις εκφράσεις του υψηλού θρησκευτικού φρονήματος των νησιωτών.

Ακαταπρόκλητη συγγραφέας, η κ. Ειρήνη Σαρόγλου – Τσάκου, απλώνει τα επιστημονικά της πανιά για την κατάκτηση του «χρυσόμαλλου επιστημονικού δέρατος» σε άλλους χώρους του επιστητού και της έρευνας.

Οι ρήσεις του Herbert Luthy και του μεγάλου φιλοσόφου και πολυεπιστήμονα Αρι-

στοτέλη, που παραθέτει στην αρχή η συγγραφέας αποτελούν το ελκυστικό ερέθισμα για να εισέλθουμε με δίψα γνωστική στα ενδότερα του τόμου.

Τα περιεχόμενα εξάλλου ταξινομημένα με τάξη και επιστημονική μαεστρία, με προλόγους, εργογραφικό σημείωμα της κ. Ειρήνης Σαρόγλου – Τσάκου με τρεις ενότητες αναφερόμενες στον τόπο, στην Ιστορία και το μύθο και τα μνημεία των ανθρώπων, και υποενότητες με υπότιτλους που αναλύουν το κείμενο και δίνουν εμπεριστατωμένες πληροφορίες. Στη συνέχεια η κ. Αναστασία Κατσικογιάννη – Μπάστα μας εισάγει στο αριστουργηματικό αυτό βιβλίο με γραφίδα γοητευτική. Και η Καθηγήτρια Προϊστορικής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών Αιγαίου κ. Παναγιώτα Πολυχρονάκου - Σγουρίτσα μας δίνει την ευρύτερη εικόνα των νησιών του Αιγαίου. Λαμπρή η γραφίδα και του κ. Πάνου Βαλαβάνη, Καθηγητή Κλασικής Αρχαιολογίας στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, ο οποίος τονίζει την ιδιαίτερη συμβολή του Αιγαίου στην ιστορία πολιτισμού. Τα προλογικά σημειώματα συνεχίζονται με εκείνο της κ. Ελένης Κώτσου, Διευθύντριας της Διεύθυνσης Δημοσιευμάτων και Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων του Υπουργείου Πολιτισμού του κ. Γιώργου Ανωμερίτη, Αγαιοπελαγίτη, όπως αυτοχαρακτηρίζεται, με τίτλο: Αιγαίο: Ένα μεγάλο χωνευτήρι. Ο Καπετάν Γεώργιος Βλάχος επίσης προλογίζει με τίτλο: Έργο που απελευθερώνει, μιλώντας για την αδιαμφισβήτητη σπουδαιότητα του βιβλίου αυτού της ιατρού, Ειρήνης Σαρόγλου – Τσάκου. Το βιογραφικό σημείωμα της συγγραφέως πλούσιο και δυνατό μαρτυρεί τον επιστημονικό της κόπο για σπουδαίες ερευνητικές και συγγραφικές δημιουργίες στον τομέα της επιστήμης της. Ακολουθούν οι τρεις ενότητες με εικόνες, χάρτες, φωτογραφίες, αρχαιολογικά ευρήματα, αγάλματα, αντικείμενα, απεικονίσεις προϊστορικών απολιθωμάτων, εντυπωσιακών φυσικών θαυμάτων, αρχαιοτήτων, γεωλογικών σχηματισμών, με θαυμάσιες εικόνες από τη χλωρίδα και την πανίδα του Αιγαίου και του Αρχιτελάγους, εικόνες από τους αεροδρόμους των πουλιών, από τη ζωή στα νερά του Αιγαίου. Το βιβλίο μας παρέχει ειδήσεις από την ιστορία του Αιγαίου όπως μας τις πρόσφεραν οι κατά καιρούς περιηγητές και τέλος γίνεται εκτενής αναφορά στους Αρχαιολογικούς χώρους, στα κάστρα του Αιγαίου και στα κτήρια της Ιταλοκρατίας.

Θα χρειαζόταν πραγματικώς να αφιερώσουμε πολλές σελίδες στην παρουσίαση αυτού του βιβλίου που μας επιτρέπει να πούμε ότι αξίζει να διεκδικήσει ακαδημαϊκά εύσημα και να ενταχθεί στην παγκόσμια ερευνητική και ακαδημαϊκή βιβλιογραφία.

Θα είχα να εισηγηθώ ταπεινά, να διεξαχθεί διαγωνισμός στον οποίο θα λάβουν μέρος μαθητές μεγάλων τάξεων και φοιτητές με θέματα που περιέχουν οι μέχρι τώρα τόμοι της κ. Ειρήνης Σαρόγλου - Τσάκου που είδαν το φως της δημοσιότητας. Τέλος θα ήθελα να επαναλάβω μια πρόταση που είχα κάνει και στο παρελθόν. Να ιδρυθεί στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου και Πειραιώς, έδρα Ειρήνης Σαρόγλου - Τσάκου για να διδάσκονται τα περισπούδαστα αυτά συγγράμματά της.

Εαρινή Κόπωση - Κατάθλιψη

**Δρ. Ιλία Θεοτοκά, Κλινική Ψυχολόγος - Ψυχοθεραπεύτρια,
Ψυχιατρική κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών ΑΙΓΙΝΗΤΕΙΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
Πρόεδρος της Δράσης για την Ψυχική Υγεία
Email: iliatheotoka@yahoo.com drasipsy@gmail.com**

Είστε έτοιμοι για την άνοιξη; Αν ναι, απολαύστε την, αν όχι, δεν πειράζει καθόλου. Πολλοί άνθρωποι την άνοιξη “απορρυθμίζονται”, νιώθουν πιο κουρασμένοι, πιο απογοητευμένοι, όμως για αυτά τα συναισθήματα, υπάρχουν λύσεις και αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε ποτέ.

Ενώ πολύ συχνά η άνοιξη είναι μία εποχή που την περιμένουμε με χαρά και μας φτιάχνει τη διάθεση, για κάποιους ανθρώπους, η άνοιξη είναι συνδεδεμένη με πεσμένη διάθεση, εύκολη κόπωση και έλλειψη επιθυμίας για δραστηριότητες. Μελέτες έδειξαν ότι άτομα που είναι αλλεργικά και η αλλεργία τους εμφανίζεται συνήθως την άνοιξη, τείνουν να εκδηλώνουν πιο συχνά καταθλιπτικά συμπτώματα.

Επίσης άτομα που μπορεί να έχουν δυσθυμία, ή, καταθλιπτική διάθεση, την άνοιξη μπορεί να νιώθουν χειρότερα, γιατί ακριβώς η έλευση της άνοιξης, με τις μεγαλύτερες μέρες και το περισσότερο φως, όπως και η αίσθηση ότι ο κόσμος βγαίνει έξω, κάνει βόλτες, χαίρεται τη ζωή, έρχεται σε μεγαλύτερη αντίθεση με τη δική τους συναισθηματική κατάσταση, κάτι που συμβαίνει επίσης και την περίοδο των Χριστουγέννων, όπου όλοι, αναγκαστικά, καλούμαστε να είμαστε χαρούμενοι και ευτυχισμένοι.

Επίσης, μπορεί αυτή η “εαρινή κόπωση-κατάθλιψη” να σχετίζεται με την εποχική συναισθηματική διαταραχή, η οποία, βέβαια, στο μεγαλύτερο ποσοστό, εμφανίζεται το φθινόπωρο, αλλά υπάρχει και ένα πολύ μικρό ποσοστό ανθρώπων που βιώνει αυτή την διαταραχή την άνοιξη. Σε κάποιες άλλες περιπτώσεις, η πεσμένη αυτή διά-

θεση μπορεί να σχετίζεται με την γνώμη που έχουμε για το σώμα μας. Αρχίζουμε πλέον να φοράμε λιγότερα ρούχα, νιώθουμε άβολα με το σώμα μας και ανέτοιμοι να το εκθέσουμε. Μπορεί επίσης να νιώθουμε ενοχές, γιατί δεν φροντίσαμε το σώμα μας, δεν γυμναστήκαμε και τώρα “πληρώνουμε” το τίμημα.

Τα πιο συνηθισμένα συμπτώματα μπορεί να είναι μειωμένη επιθυμία για δραστηριότητες, απογοήτευση, απαισιοδοξία, ευερεθιστότητα, τάση για απομόνωση, διαταραχές ύπνου.

Πως μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αυτήν την “πεσμένη” διάθεση;

Προσπαθείτε να εκτίθεστε στον ήλιο και γενικότερα στο φως της ημέρας τουλάχιστον μισή ώρα κάθε μέρα. Υιοθετήστε την σωματική άσκηση τουλάχιστον τρεις φορές την εβδομάδα. Φροντίστε να τρώτε υγιεινά. Κρατήστε κοντά τους φίλους σας και προσπαθήστε να διευρύνετε το κοινωνικό σας κύκλο.

Μιλήστε για τα συναισθήματά σας στους δικούς σας ανθρώπους.

Κάνετε σχέδια για το άμεσο ή απώτερο μέλλον.

Μη διστάσετε να μιλήσετε σε ψυχολόγο και να ζητήσετε βοήθεια για αυτά που σας απασχολούν. Ακόμα και αν δεν κάνετε μια συστηματική θεραπεία, μερικές συνεδρίες ψυχοθεραπείας μπορεί να είναι πολύ βοηθητικές.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ, ΤΟ ΧΑΟΣ ΚΑΙ Η ΕΝΤΡΟΠΙΑ

Α. Γ. Γιαλούρης

Η τοι μέν πρώτιστα Χάος γένετ', αὐτάρ έπειτα...

Ο στίχος αυτός (αρχική υπήρχε το Χάος, αλλά ύστερα...) ανήκει στη Θεογονία του Ησιόδου, ένα έπος που περιγράφει τη γένεση των θεοτήτων της αρχαίας Ελλάδας. Με την ίδια φράση Οα μπορούσε να ξεκινάει στα απομνημονεύματα του ο Ιωάννης Καποδίστριας -αν είχε προλάβει να τα γράψει- το κεφάλαιο που θα αναφερόταν στην ανάληψη εκ μέρους του της διακυβέρνησης του νεοσύστατου τότε ελληνικού κράτους. Γιατί τι άλλο υπήρχε τη μέρα που ξεκινούσε το έργο του παρά το απόλυτο χάος;

Στη Φυσική πάλι ο όρος χάος χρησιμοποιείται για να δηλώσει καταστάσεις με υψηλή πολυπλοκότητα όπου δεν καθίσταται σαφής η εφαρμογή των γνωστών νομοτελειικών κανόνων. Αν θεωρήσουμε ότι η νομοτέλεια χαρακτηρίζει τη δομή ενός κανονικού κράτους, τότε σίγουρα μπορούμε να πούμε ότι και από αυτή την άποψη το κρατικό μόρφωμα που παρέλαβε ο Ι. Καποδίστριας, ερχόμενος το 1828 στην Ελλάδα, περιγράφεται επιτυχώς με τον όρο του χάους.

Η χώρα -ή σωστότερα η μικρή ελεύθερη ελληνική επικράτεια- ήταν ρημαγμένη από τις πολυετείς συγκρούσεις, αρχικά μεταξύ ελλήνων και τούρκων και αργότερα των ελλήνων μεταξύ τους. Σημαντικά τμήματα της Πελοποννήσου και της Στερεάς -δηλαδή του συνόλου της τότε ηπειρωτικής Ελλάδας- παρέμεναν υπό την κατοχή των δυνάμεων του Ιμπραήμ και του Κιουταχή. Αλλά και σε όσα μέρη διετηρούντο ελεύθερα, το κράτος ουσιαστικά απουσίαζε. Θεσμοί δεν λειτουργούσαν και παντού βασιλευε η αυθαιρεσία και η αναρχία. Η μακράιωνη υποδούλωση στους Τούρκους είχε δημιουργήσει την αίσθηση στους πολίτες ότι το κράτος είναι δυνάστης, εχθρός, προς τον οποίο κάθε είδους ανυπακοή είναι δικαιολογημένη. Η πραγματική εξουσία ήταν η θέληση των εντόπιων προυχόντων, οι οποίοι στη χειρότερη περίπτωση ενδιαφερόντων μόνο για την κατοχύρωση των προνομίων τους και στην καλύτερη προσπαθούσαν να οργανώσουν την τοπική κοινωνία με τον τρόπο που οι ίδιοι θεωρούσαν σωστό, αδιαφορώντας για την κεντρική εξουσία. Το χειρότερο σε

αυτήν την περίπτωση ήταν η νοοτροπία αντιμετώπισης του κράτους. Οι τέσσερις αιώνες τουρκικής ή φραγκογενετικής κατοχής και οι πολλαπλές διαψεύσεις των υποσχέσεων για ανιδιοτελή βοήθεια από τη χριστιανική Ευρώπη είχαν παγιώσει στους Έλληνες την αίσθηση ότι δεν μπορούν να εμπιστευτούν κανένα και ότι το από κακώς νοούμενη αίσθηση ανεξαρτησίας. Πρέπει να σημειωθεί ότι εκείνη την εποχή κάθε Έλληνας που είχε διαπρέψει στο εξωτερικό αντιμετωπιζόταν με φθόνο ή δυσπιστία από τους αυτόχθονες. Εάν επιπλέον συνέβαινε να έχει συνδεθεί στενά με κάποια από τις μεγάλες δυνάμεις της εποχής -όπως εν προκειμένω ο Καποδίστριας με τη Ρωσία, από την ασυνέπεια της οποίας πολλά είχαν υποστεί οι Έλληνες κατά τα Ορλωφικά- η δυσπιστία μεγάλωνε ακόμη περισσότερο ενώ υποδουλιζόταν και από τους εγχώριους εντολοδόχους των άλλων μεγάλων δυνάμεων.

Η αντιπολίτευση κατά του Κυβερνήτη οργανώθηκε γρήγορα και σε μεγάλη έκταση. Η ακαμψία του σε ορισμένα θέματα και η άρνηση του να υποχωρήσει σε ότι ο ίδιος θεωρούσε σωστό την τροφοδότησε περαιτέρω. Το 1830 ξεσπά ανταρσία στη Μάνη η οποία καταπνίγεται. Το Ιούλιο του 1831, ο δαφνοστεφανωμένος στον θαλασσινό αγώνα κατά των Τούρκων Ανδρέας Μιαούλης, θεωρεί αυτονόητο δικαίωμα του να καταλάβει τα τέσσερα μεγαλύτερα πλοία του υποτυπώδους ελληνικού στόλου και όταν δεν καθίσταται δυνατός κάποιος συμβιβασμός με τον Κυβερνήτη, να πυρπολήσει τα δύο από αυτά. Η εντροπία του συστήματος φουντώνει.

Το Σεπτέμβριο του 1831, έξω από το ναό του Αγίου Σπυρίδωνα στο Ναύπλιο η ζωή του Κυβερνήτη τερματίζεται απότομα στα 55 του χρόνια. Πολλοί έχουν υποθέσει ότι θα ήταν διαφορετική η πορεία του ελληνικού κράτους αν δεν τον είχαν χτυπήσει κατάστηθα τα φονικά όπλα των Μαυρομιχαλαίων. Δεν θα το μάθουμε ποτέ. Το βέβαιο είναι ότι με το θάνατο του Κυβερνήτη η προσωρινώς περιορισθείσα εντροπία του συστήματος αυξήθηκε στο πολλαπλάσιο και το χάος επανήλθε σε όλο το εφιαλτικό μεγαλείο του.

Η μακρά περιπέτεια της προσπάθειας για τη δημιουργία ενός ανεξάρτητου ελληνικού κράτους περνούσε από μια φωτεινή στροφή σε μια νέα σκοτεινή ατραπό. Δυστυχώς δεν ήταν η μόνη που θα το περίμενε στη μετέπειτα πορεία του.

Συνέχεια στη σελ. 3

Ενώ το παιδί που οι προσπάθειες του αναγνωρίζονται συνεχώς θα αναπτύξει μια υγιή αίσθηση αυτοπεποίθησης και ικανότητας.

Εμείς τους δείχνουμε το δρόμο για να μάθουν τον έξω κόσμο κι εκείνα μας δείχνουν το δρόμο της καρδιάς. Προσπαθούμε να τα αγαπάμε χωρίς όρους και μετά το ξεχνάμε και προβάλλουμε απαιτήσεις. Θέλουμε να πετύχουν, τα πιέζουμε και έχουμε προσδοκίες, αλλά ακόμη και τότε τα παιδιά μας συγχωρούν και μας αγαπούν χωρίς όρους. Και μέσα από αυτή την αγνή συγχώρεση καταλαβαίνουμε ότι η απόδειξη της χάρης και της καλοσύνης του Θεού είναι η γεμάτη συγχώρεση φύση των παιδιών μας.

Το να γεννήσεις ένα παιδί είναι μια βιολογική διαδικασία, αλλά το να το αγαπάς είναι μια θεική διαδικασία. Κατά μια έννοια, όταν μεγαλώνεις ένα παιδί συνεργάζεσαι με τον Παντοδύναμο, γιατί εκείνος σου έχει εμπιστευτεί τη φροντίδα μιας ψυχής.

Κλείνοντας, να σημειώσουμε πως τα παιδιά έχουν αμέτρητες δυνατότητες. Όταν, λοιπόν, αναγνωρίζεις πως τα παιδιά σου έχουν το δικό τους πεπρωμένο και τη δική τους θεική φύση, όταν πιστεύεις ότι έτσι έχουν τα πράγματα, τότε θα δεις πως υπάρχουν αμέτρητες δυνατότητες για την εξέλιξή τους και την πνευματική τους ολοκλήρωση.

Το να πιστεύεις στις αμέτρητες δυνατότητες της εξέλιξης του παιδιού σου σημαίνει να εμπιστεύεσαι την θεική του φύση και να βλέπεις και τη δική σου θεική φύση. Μπορείς να του φωτίσεις το δρόμο προς την εσωτερική πληρότητα με πολλούς τρόπους.

Ο πιο σημαντικός είναι το παράδειγμα που δίνεις. Ζήσε πιο απλά, φρόντιζε κάθε πλάσμα με αγάπη, μάθε να ζεις τη στιγμή και βρες χρόνο να απολαμβάνεις εκείνα που πραγματικά έχουν σημασία στη ζωή. Πέρασε κάποιο χρόνο με τα παιδιά σου στη φύση. Είτε πηγαίνεις στην εκκλησία, είτε όχι, μπορείς να προσθέσεις λίγη ευλάβεια στη ζωή σου.

Έτσι, αν πιστεύουμε στις αμέτρητες δυνατότητες, τότε ξέρουμε ότι παρόλο που έρχονται κάποτε στη ζωή μας οι δύσκολοι καιροί, ωστόσο μπορούμε να τους ξεπεράσουμε και να επιβιώσουμε. Ακόμη περισσότερο ξέρουμε ότι μέσα από κάθε δυσκολία μπορούμε να μάθουμε κάτι και ν' ανοιχτούμε σε νέους ορίζοντες.

Υ.Γ. Όλο το παραπάνω κείμενο έχει εξολοκλήρου αντληθεί από το βιβλίο της Judy-Ford, με τον τίτλο «Υπέροχοι τρόποι να αγαπήσεις ένα παιδί», Μετάφραση: Ιακωβίδη Ηλέκτρα, Εκδόσεις: Δυναμική Επιτυχίας, Ιούνιος 1998, Πρώτη έκδοση στην Ελληνική γλώσσα.

Για τη γιορτή της Γυναίκας ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΠΕΡΙΗΓΗΤΕΣ ΕΞΥΜΝΟΥΝ ΤΙΣ ΑΡΕΤΕΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΗΣ ΧΙΟΥ

Γράφει ο καπ. Κώστας Μιχ. Φράγκος

Ολοι οι ξένοι περιηγητές που επισκέφθηκαν τη Χίο από τον 16ο μέχρι τον 18ο αιώνα εντυπωσιάζονται από την προσωπικότητα και τις αρετές της Χιώτισσας και εγκωμιάζουν τις ξεχωριστές παραδόσεις ευγένειας, ήθους, νοικοκυριού, εργατικότητας, πνευματικότητας και ελευθερίας. Παράλληλα με τα ψυχικά αυτά χαρίσματα, η γυναίκα της Χίου διακρίνεται ιδιαίτερος και για την καλλιτεχνική της επίδοση. Το μεταξύ και το βαμβάκι, στα χέρια της Χιώτισσας μορφοποιούνται σε αριστουργηματικά κεντήματα, πλεκτά και υφαντά.

Παραθέτω χαρακτηριστικές εντυπώσεις και μαρτυρίες των περιηγητών που αφηγούνται με γλαφυρότητα τα χαρίσματα των γυναικών της Χίου.

Το 1556 ο THEVET γράφει:

“Οι γυναίκες της Χίου είναι ωραίες και τιμιότητες, προικισμένες με έξοχα χαρίσματα από τη φύση. Έχουν μάθει να δέχονται και να συνδιαλέγονται άφοβα σε Γενοβέζικη γλώσσα. Η αγνότητα των γυναικών της Χίου δεν είναι ολιγότερο ονομαστή των γυναικών της Πάδοβας. Θα προτιμούσαν να πεθάνουν ή να μην είχαν γεννηθεί, ίσως, παρά ν’ ακουστεί κάτι εις βάρος των. Ο οφειλόμενος σεβασμός αλλά και έπαινος γίνεται επιτακτικός γιατί η ελευθερία που υπάρχει στη Χίο, θα μπορούσε να δώσει πολλές αφορμές να συμβεί το ανάποδο”.

Ένας άλλος περιηγητής, ο SONNINI δίνει μια ζωντανή εικόνα για τα προτερήματα της Χιώτισσας:

“Οι γυναίκες της Χίου είναι οι πιο όμορφες και πιο πρόσχαρες από όλες τις Ελληνίδες!!

Διασώζουν τον τύπο της αρχαίας Ελληνικής ομορφιάς. Μολονότι δε η νήσος είναι Ελληνική όλοι ζουν Ευρωπαϊκά, δηλαδή κατά τον λατινικό τρόπον. Οι γυναίκες στη Χίο έχουν υποχρεωτικούς τρόπους, όταν στέκονται στην πόρτα και καλούν τους ξένους να περάσουν μέσα στο σπίτι, σύρουν δε ακόμη αυτούς και από το χέρι και τους καλούν με ζωηρότητα, που μπορεί να φθάσει μέχρι παρεξηγήσεως. Οι εκδηλώσεις αυτές, οι οποίες σε μας θα μπορούσαν να θεωρηθούν σαν ενδείξεις καταπτώσεως, στη Χίο είναι απλοϊστάτα -ψυχικές ορμές γεμάτες ευγένεια και επιθυμία φιλοξενίας. Στην πρώτη προσπάθεια για “εύκολη συνάντηση” θα αντιληφθείς την επιβλητική αντίσταση και τη ντροπή της παρεξηγήσεως. Οι τόσο ελεύθερες αλλά και συνετές αυτές γυναίκες κάθονται μπροστά στις πόρτες ή στα τσαρδάκια, μασούν μαστίχα και πλέκουν ή κεντούν με μεταξωτές κλωστές, πειράζουν δε με χαριτωμένο τρόπο τους διαβαίνοντας”. Είναι μια ομολογία διατυπωμένη σοφά και απερίφραστα, για το ηθικό ανάστημα και την τιμιότητα των γυναικών της Χίου.

Αλλά και ο DE NIKOLAY, που επισκέφθηκε τη Χίο στα 1550, μιλά με θαυμασμό για τις Χιώτισσες: “Πιστεύω ότι δεν υπάρχουν σε κανένα μέρος της Ανατολής τόσο όμορφες και ευγενικές γυναίκες.

Γιατί ξέχωρα από την ομορφιά με την οποία πλούσια τις προίκισε η φύση, τα ρούχα των είναι καθαρά και κομψά, η συμπεριφορά των χαριτωμένη, ώστε μπορεί να τις παρομοιάσει κανείς με νύμφες ή θεές. Οι γυναίκες της Χίου συμπεριφερθήκανε σε μας με προσήνεια και με τιμιότητα ελευθερία”.

Εκατό χρόνια αργότερα, στα μέσα του 17ου αιώνα, σε εποχή ριζωμένης τουρκοκρατίας ο DAPPER γράφει:

“Οι γυναίκες είναι φανταστικής ομορφιάς, οι περισσότερες έχουν υψηλό και μεγαλόπρεπο ανάστημα, συμμετρικό πρόσωπο, λευκό δέρμα και οι τρόποι των θυμίζουν τις Ιταλίδες”. Άλλος περιηγητής, ο PLACENZA, γράφει:

Χιώτισσα της Γενοβέζικης εποχής.
(Μουσείο Αργέντη, Βιβλιοθήκη Κοραή, Χίος).

“Τα πρόσωπα των είναι πιο αγνά κι από το γίαισμα. Είναι όλες εύθυμες και ευχάριστες στις συναναστροφές τους”.

Ο περιηγητής FOURMONT, στις αρχές του 18ου αιώνα, επαναλαμβάνει σχεδόν τα ίδια και τονίζει ιδιαίτερα το νοικοκυριό και την καθαριότητα της Χιώτισσας, η οποία “δουλεύει το μετάξι και το βαμβάκι και βγαίνει από τα καθαρά της χέρια κάτασπρο”.

Ένας άλλος περιηγητής, ο CHANDLER, τονίζει την ηθική και τιμιότητα της γυναίκας της Χίου με τα παρακάτω λόγια:

“Θα μπορούσε κανείς να παρεξηγήσει στην αρχή τις γυναίκες της Χίου, ότι είναι πέρα από όσο χρειάζεται πρόσχαρες, αλλά σίγουρα θα τις αδικήσει!! Πουθενά δεν υπάρχουν τόσο ελεύθερες αλλά και τόσο τίμιες γυναίκες”!!

Τελειώνοντας θεωρώ επιβεβλημένο να αναφερθώ στη γυναίκα των Καρδαμύλων, την αφοσιωμένη σύζυγο και στοργική μάνα, που τα τελευταία 130 χρόνια κατέχει ξεχωριστή θέση με την έντονη προσωπικότητά της, τις Ελληνικές παραδόσεις της, την εργατικότητά της, τη νοικοκυροσύνη της και τις άλλες χάρες της. Ας μη ξεχνάμε την μεγάλη συμβολή της στην πρόοδο των Καρδαμύλων και την ανάπτυξη της Καρδαμυλίτικης Ναυτιλίας. Χιλιάδες είναι οι γυναίκες των Καρδαμύλων που φέρουν την ευθύνη του σπιτιού, σε όλα. Αγωνίζονται μόνες με καρτερία και υπομονή να κρατηθεί σε ομαλή πορεία το σπίτι, τα παιδιά, να κρατηθεί ψηλά ακόμα και το όνομα της οικογένειας. Ευθύνης πελώριες. Πηνελόπες του 20ου και 21ου αιώνα που υφαίνουν το ατελείωτο πανί της προσμονής με τη σκέψη προσηλωμένη σε κάθε γωνιά του κόσμου, σε κάθε πέλαγος, σε κάθε ωκεανό. Οι συνθήκες που αντιμετωπίζει είναι σκληρές. Όμοια με την αρχαία Σπαρτιάτισσα, δίνει τη μάχη του σπιτιού την ώρα που ο άνδρας της δίνει τη μάχη της επιβίωσης. Κάτι που πρέπει να της αναγνωρισθεί, όταν στέκεται στο ύψος της τρομακτικής της ευθύνης. Και τα καταφέρνει περίφημα.

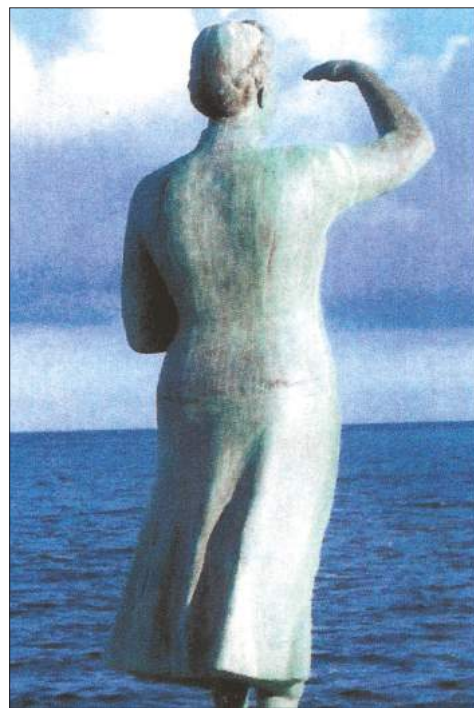
Σήμερα, στο λιμάνι των Καρδαμύλων σε ένδειξη υπέρτατης τιμής και ευγνωμοσύνης υψώνεται μεγαλόπρεπα το άγαλμα της Καρδαμυλίτισσας γυναίκας, συζύγου και Μάνας, που αγναντεύει το πέλαγος υπερήφανη για την προσφορά της στην απάραμυλη ναυτοσύνη των Καρδαμυλιτών.

Διονυσίου Σολωμού, Αφιέρωμα στη Γυναίκα

Μικρός προφήτης έριξε
σε κορασιά τα μάτια
και στους κρυφούς του λογισμούς
χαράς γιομάτους είπε:
«Κι αν για τα πόδια σου καλή,
κι αν για την κεφαλή σου
κρίνους ο λίθος έβγανε
χρυσό στεφάνι ο ήλιος.
Λόγο δεν έχουνε για σε και για το
μέσα πλούτος, όμορφος κόσμος
ηθικός αγγελικά πλασμένος».

Φανή Παντ. Αργέντη - Σκυλίτση.
(1854 - 1926) Μεγάλη ευεργέτης
της Χίου. (Μουσείο Αργέντη,
Βιβλιοθήκη Κοραή, Χίος).

Καρδαμυλίτισσα μάνα - σύζυγος αγναντεύει
το πέλαγος. Έργον της Ευρωγλύπτριας κ.
Μαίρης Ι. Παπακωνσταντίνου.

Κοπή πίτας Δρομοκαΐτειου

ΟΙΝΟΥΣΣΑΙ- Η ΘΑΛΑΣΣΟΦΙΛΙΤΗ «Μέγα το της Θαλάσσης Κράτος»

**ΜΑΙΡΗ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
- ΓΛΥΠΤΡΙΑ**

«Σπαλματόρι, Παναγία,
σ' ονομάζαν και Δαφνούσα,
όμως όπως κι αν σε λένε είσαι πάντα η Αιγνούσσα».

Μέσα στο νησιοσπαρμένο Αιγαίο, ένα από τα πιο ειδυλλιακά του νησιά στο οποίο απόμεινε ατόφια η Αρχοντιά είναι η Εγνούσσα που αρμενίζει ανάμεσα στα 57 κατοικημένα νησιά του Αγαίου. Αυτό το σύμπλεγμα των έντεκα μικρών νησιών κοντά στη Χίο αναφέρεται στους σπάνια περισσότερους χάρτες του Αρχιπελάγους των γεωγράφων και περιηγητών του Μεσαίωνα, αλλά ακόμα και σε ελληνικούς που συνήθως το συμπεριλαμβάνουν μαζί με τον χάρτη της Χίου. Παρόλ' αυτά έχει γράψει κι αυτό την ιστορία του διατηρώντας μέσα στους αιώνες το όνομα που έχει μέχρι σήμερα δηλαδή ΟΙΝΟΥΣΣΑΙ.

Για το Αιγαίο γράφτηκαν πολλά και γράφονται ακόμη γιατί το Αιγαίο πάντα διατηρεί τη μαγεία του. Ο γάλλος ιστορικός Fustel de Coulanges, στο βιβλίο του *"Memoire sur L' lie de Chio"*, μιλά για τα ελληνικά νησιά και ειδικά αναφέρεται στις Οινούσσες, σε αυτό το θαλασσοδαρμένο νησιωτικό σύμπλεγμα που αποτελείται από έντεκα νησάκια και νησόβραχους, σκεπασμένα από σκίνους και λυγαριές που ακόμα και οι θάμνοι του μοσχοβολούν. Είναι τα νησιά Spalmares (Αρχαίες Οινούσσες). Ο αναφερόμενος συγγραφέας είπε ότι το σύμπλεγμα αυτό μοιάζει με «κολώνες που η φύση είχε τη διάθεση να ρίξει ανάμεσα στη Χίο και την Ιωνική γη». Το σχόλιο αυτό ταιριάζει απόλυτα στα περισσότερα ίσως από τα νησιά μας. Η διαφορά όμως είναι ότι αυτές οι κολώνες έγιναν η βάση του μεγαλείου των Οινουσσών που μαζί με τη ναυτική πολιτεία των Καρδαμύλων και του Βροντάδου (Ομηρούπολις) στη συνέχεια στήριξαν όλη την Ελλάδα.

Στο διάβα των αιώνων οι Οινούσσες ακολούθησαν την ιστορική μοίρα της Χίου σαν αναπόσπαστο γεωγραφικό, γεωλογικό και πολιτικό τμήμα της. Για τους ανωτέρω λόγους, η ιστορία της Χίου είναι και ιστορία των Οινουσσών, με την ευρεία έννοια, αφού τα νησιά αυτά κατοικήθηκαν από τους Ίωνες και αποτέλεσαν μαζί ένα πολιτικό συγκρότημα της τότε κοινω-νικοπολιτικής δομής της πόλεως-κράτους. Οι Οινούσσες συμμερίστηκαν πάντα την τύχη της Χίου. Πόλεμοι, επαναστάσεις, κατακτήσεις ξένων, πειρατικές επιδρομές και απελευθερωτικοί αγώνες στους οποίους έπαιρνε μέρος η Χίος είχαν σαν συνέπεια και τη συμμετοχή των Οινουσσών.

Το σύμπλεγμα των νησιών κατά πολλούς ιστορικούς οφείλει το όνομά του, στο θαυμάσιο οίνο που παρήγαγε την αρχαία εποχή. "Νήσο του κρασιού - Weininsel", όπως την αναφέρει κι ο γερμανός γεωλόγος Fick. Ορισμένοι χιώτες συγγραφείς, όπως ο ακαδημαϊκός Κων. Άμαντος και από τους νεότερους ο καθηγητής Στέργιος Φασουλάκης («Χιακή Επιθεώρησης», τόμ. 20, 1969, σ. 113), ετυμολογούν το **Αγνούσσα** και **Εγνούσσα** -λέξεις που χρησιμοποιεί ευρύτητα ο λαός- πιθανώς από το «άγνος», αρχαία ονομασία του θάμνου λυγαριά. Δηλαδή, το νησί με τις πολλές λυγαριές που υπάρχουν σε αφθονία ακόμη και σήμερα. Αποσπάσματα όμως αρχαίων συγγραφέων σχετίζουν την ετυμολογία του ονόματος με τη λέξη «οίνος» («Οινόεσσα»).

Σ' αυτό συμφωνεί και ο ιστορικός της Εγνούσσας, **Ανδρέας Γ. Λαιμός**, («Το Χρονικό των Οινουσσών» σελ. 36.). Άλλες πληροφορίες από συγγραφείς, για την ονομασία του συμπλέγματος, έχουμε και από τον Κ. Σάθα, (Monumenta VII, 226) που δίνει στο νησί το όνομα **Ευλίμενο - Portuosa**. Στο ίδιο βιβλίο επίσης (τις αναφέρει ως "deserta isola". Κατά την τουρκοκρατία, το νησί το ονόμαζαν Κογιούν Ανταλαρί («προβατόνησο»). Όμως για πολύ καιρό, επεκράτησε η ονομασία, **Σπαλματόρι και Παναγιά - Panagia ή Santa Panagia**, όπως συναντάται ιδιαίτερα στους χάρτες του Αρχιπελάγους που όπως φαίνεται προήλθε από το εξωκλήσι της Παναγιάς που βρίσκεται στο ομώνυμο νησί και έδωσε αυτό το όνομα σε όλο το νησιωτικό συγκρότημα των Οινουσσών. Με το ίδιο όνομα δηλαδή Le Panagie την αναφέρει και ο χάρτης της Βρετανικής Βιβλιοθήκης με τα σημεία (maps C7 B. 10) από το Libro di Benedetto Bordone (Vinegia I MDXXVII (1538).

Οι Οινούσσες ανήκαν διοικητικά πάντα στη Χίο, τουλάχιστον από τις αρχές του 5ου αιώνα, όπως ιστορεί ο Ηρόδοτος (Α, 165-166). Οι Φωκαείς μετά την καταστολή της Ιωνικής Επανάστασης (500-493 π.Χ.), ζήτησαν από τους Χιώτες να τους πουλήσουν τις Οινούσσες για να εγκατασταθούν εκεί διότι ο Πέρσης Βασιλιάς Κύρος είχε καταλάβει την πόλη τους αλλά οι Χίοι δεν δέχθηκαν να πουλήσουν τις Οινούσσες.

Ο Θουκυδίδης στην ιστορία του Πελοποννησιακού πολέμου (431-404 π.Χ.)· (τομ. 4, 8-24n), μιλάει για την χρήση των Οινουσσών ως ορμητηρίου από τον Αθηναϊκό στόλο κατά της πόλης της Χίου η οποία είχε αποστατήσει από την Αθηναϊκή συμμαχία (412-411 π.Χ.) και χρησιμοποιεί την ονομασία «Οινούσσαι» «...Ο Λέων και ο Διομέδων με τα αθηναϊκά πλοία από την Λέσβο και έχοντας ορμητήρια τις Οινούσσες - νησιά κοντά στη Χίο- την Σιδούσα και τον Πτελεό, οχυρά που κρατούσαν στα εδάφη της Ερυθραίας έκαναν επιχειρήσεις με τον στόλο εναντίον της Χίου...».

Αλλά η πρώτη φορά που παρουσιάζονται οι Οινούσσες στην αρχαιότητα, είναι από τον γεωγράφο Εκαταίο τον Μιλήσιο (560-490 π.Χ.) ο οποίος στο βιβλίο του «Πε- ρίγησις Ευρώπης - περίοδος γης», γράφει: «Οινούσσαι, νήσος τη Χίω προσεχής».

Υπάρχει και μια άλλη μαρτυρία που έχουμε από το Πλίνιο τον νεότερο ο οποίος στο βιβλίο του «Φυσική Ιστορία» (5, 31,38), δίνει το ίδιο όνομα στο νησί, με μία πολύ ενδιαφέρουσα πληροφορία. «...Γειτονικά με την Χίο είναι η Τελούσα, την οποία άλλοι γράφουν Δαφνούσα, Οινούσσα, Ελαφίτις, Ευρύανασσα, Αργινούσα μετά μικράς πόλεως...». Αυτό μαρτυρεί ότι την περίοδο αυτή που αναφέρει ο Πλίνιος (το νησί όχι μόνον εκατοικείτο αλλά είχε και μικρή πόλη).

Σ' αυτό συμφωνεί και ο ιστορικός **Γ. Ζολώτας**, που στην «ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΧΙΟΥ» (Τόμος Α', σελ. 161) γράφει: «...Εκ τούτων καταφαίνεται ότι και κατοικημένοι ήσαν έκπαλαι αι ειρη- μέναι νησίδες και λιμένα είχαν εύορμον πάντως το σημερινόν Πασά Λιμάνι, παρ' ο ευρίσκονται και ερείπια αρκετά...». Και συνεχίζει ότι το λιμάνι των Οινουσσών ήταν άριστο και αυτό το βεβαιώνει ο Κ. Σάθας (Monumenta VII \$26) που δίνει το όνομά στο νησί Ευλίμενο - PORTUOSA. Το λιμάνι- αυτό μνημονεύουν 'εκτός τω' άλλων και ο CORONELLI ("Isoletta proveduta natura d' un porto assai capace). Οι Οινούσσες επίσης αναφέρονται στις Πράξεις των Αποστόλων Κεφάλαιο Κ. Σελ. 15 (Αγία Γραφή) όπου εξιστορούνται τα ταξίδια Του Απόστολου Παύλου (Χρονικό Οινούσσων Ανδρέα Λαιμού σ.36.α την ονομασία του συμπλέγματος δεν υπάρχουν άλλες πληροφορίες μέχρι την εποχή της καταλήψεως της Χίου από τους Γενουάτες (1346). Την εποχή εκείνη υπάρχουν κάποιες αναφορές σε επίσημα έγγραφα, όπως αυτό του 1315, που αν φέρεται ότι ο **Μαρτίνος Zaccaria** είναι άρχοντας της Χίου αλλά και Δεσπότης και κύριος των Οινουσσών. Επίσης η γενονατική μαόνα (1363)

σε έγγραφο αναφέρει ότι κατέχει εκτός των άλλων κτίσεων στην περιοχή και την Οινούσσα. Στους επόμενους αιώνες αναφέρονται τα νησιά αυτά ως ακατοίκητα και αποτελούσαν τύπο συνάντησης πειρατών.

Οι διάφοροι ταξιδιώτες που επισκέφθηκαν το Αιγαίο, στους χάρτες και στα βιβλία τους αναφέροντας τη Χίο κάνουν μνεία για τα νησιά Σπαλματόρι, Σπαλμαντόρες και άλλα παρεμφερή ονόματα μέχρι το έτος 1566 που τα κατέκτησαν οι Τούρκοι. Ο τούρκος ναύαρχος Πιαλή Πασά που κατέκτησε τις Οινούσσες, τις έδωσε ως τιμάριο στον αξιωματικό του Παρμακίζ Πασά (Αδάκτυλο) του οποίου οι κληρονόμοι, τις αφιέρωσαν σε θρησκευτικό ίδρυμα. Έτσι οι Οινούσσες έγιναν Βακούφι. Αυτά αναφέρονται από τον ιστορικό **Γ. Φίνλεϋ** γύρω στο 1880.

Υπάρχει ακόμα μια αναφορά κατά την διάρκεια του Βενετοτουρκικού πολέμου, όπου ο Βενετικός στόλος εναυμάχησε στο λιμάνι των Οινουσσών (1694-1695).

Κατά τις αρχές του 16ου αι. μ.Χ. όταν επισκέφτηκε τα νησιά του Αιγαίου ο πειρατής και χαρτογράφος του Οθωμανικού επεκτατισμού Πίρι Ρέις⁴² (1521), οι Οινούσσες παίρνουν το όνομα Προβατόνησα (Κουγιούν ή Ανταλαρί), αυτό αναφέρεται στο βιβλίο που έγραψε μετέφρασε και εξέδωσε ο Paul Kahle με τον τίτλο «PIRI REIS BAHRIEY», που ως Προβατόνησα αναφέρονται οι Οινούσσες στο κατωτέρω απόσπασμα (σελ. 131, κεφ. SAGYZ - ΧΙΟΣ): «...παραπέρα από αυτό το νησί απέχουν τα Κογιούν Ανταλάρι 8 μίλια. Αυτά τα Κογιούν Ανταλαρί είναι ακατοίκητα και έρημα νησιά. Ο χώρος μεταξύ του νησιού Σαγκύζ (Χίου) και αυτών των νησιών είναι 1 μίλι. Αυτός ο ενδιάμεσος χώρος λέγεται DIRFIL BOGAZY. Μπορούν να περάσουν πολύ μεγάλα πλοία, είναι βαθύς».

Στις Οινούσσες δεν ευρέθηκαν μαρτυρίες αρχαίων ερειπίων, διότι δεν έγιναν ποτέ συστηματικές έρευνες. Μόνον στη θέση Μάρμαρο, εντοπίστηκε ένα κτίριο Ελληνιστικής εποχής, με διασκορπισμένο οικοδομικό και κεραμικό υλικό. Πολύ πιθανόν, κατά τη διάρκεια της εποικίσεως των Αθηναίων στο χώρο αυτόν να ανηγέρθησαν διάφορα οικοδομήματα, μπορεί και ναός του Ποσειδώνα. Τμήματα μαρμάρων υπάρχουν στα θεμέλια του Αγ. Νικόλα.

Κατά τον 19^ο αιώνα έχουμε ιδιαίτερα πολλές μαρτυρίες και χρήσιμες πληροφορίες για τη ζωή των νησιών αυτών από περιηγητές που πέρασαν από τη Χίο ή που επισκέφθηκαν τις Οινούσσες.

Οι διάφοροι γεωγράφοι περιηγητές από την ΕΥΡΩΠΗ που επισκέφθηκαν τα νησιά του αιγαίου, προσφέρουν ανεκτίμητο υλικό για την ζωή των κατοίκων τους στηριγμένο σε δικές τους προσωπικές παρατηρήσεις. Δίνονται ακόμα πληροφορίες για τους οικισμούς τα μνημεία, τα ήθη και έθιμα εκείνης της εποχής, διανθισμένα με σχέδια, χάρτες και ζωγραφικά.

Τις περιγραφές των περιηγητών αυτών συγκέντρωσαν στο αξιόλογο σύγγραμμα, «*Η Χίος, Παρά Γεωγράφοι και περιηγητές*» (Αργέντη-Κυριακίδη).

Ο ιταλός γεωγράφος Francesco Piacenza στο έργο του "L' EGEO REDIVINO O'SIA CHOROGRAPHIA DELLE ARCHIPELAGO...Modena,1688", γράφει: «Υπό πλείστων άλλων σκοπέλων και νησίδων κοσμεείται επιχαρίτως εκ των οποίων εκτός των Κενουσών, αίτινες προσβλέπουσιν αυτήν από βορρά, εις απόστασιν 5 μιλίων προς δυσμάς είναι η Ψίρο» (σελ. 492, τόμ. Β', αιών. ΙΔ').

Επίσης ο **Vincenzo Maria Coronell**, Βενετός γεωγράφος (1696), ο ίδιος δεν επισκέφθηκε τη Χίο, αλλά γράφει ότι πήρε τις πληροφορίες του από αξιόλογες πηγές, αναφέρει σχετικά, «εν αυτώ ευρίσκοντο εγκατεσπαρμένοι πολλά νησίδες μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται ο Άγιος Στέφανος, οι Σπαλματόρι μετά των Ιγνευσών, ονο- μαζόμεναι σήμερα Τσενούσαι, μεταξύ των οποίων υψούται μέγας βράχος ομαζόμενος Καρδάμυλα» (σελις 565, τομ. Β').

Στη σπάνια έκδοση της Αγγλικής Αρχαιολογικής Σχολής Αθηνών, από το έργο **Archipelago του ιδίου Venezia MDCXXVII GUSTINIANI GENOVESI 1566** την παρουσιάζει σαν 2 μεγάλα νησιά με οικισμό στην πλευρά του Κάστρου και στη σημερινή θέση, στο Μανδράκι, με Κωμόπολη έντονα χαρακτηρισμένη, γράφοντας **IGENUSE** και ξεχωρίζει το άλλο νησάκι με σχεδιασμένο τον ναύσκο σαν **S. PANAGIA**, στο ίδιο μέρος που βρίσκεται και το σημερινό εξωκλήσι. Από το **Isolario de tutto el mare meditereno de Anton Millo Armiraglio di candia ad 1591** (add mas 10365 fol 81B) συναντούμε το γνωστό μας όνομα Panagia Insule ενώ στη σελίδα 81 του ίδιου βιβλίου ως Agnuse.

Ο Γάλλος ευγενής και πολιτικός **Louis Chevalier 1679-1756**, συνοδεύοντας τον πρεσβευτή της Γαλλίας παρά την Υψηλή Πύλη, κατά τη μετάβασή τους στην Κωνσταντινούπολη επισκέφθηκε τη Χίο. Δεν είναι γνωστό αν επισκέφθηκε τις Οινούσσες, αλλά όμως τις περιγράφει ονομάζοντάς τις Σπαλματόρι. Γράφει δε ότι είναι ακατοίκητες και είναι χειμαδιά Χίων βοσκών όπου από τον Νοέμβριο ως το Πάσχα πηγαίνουν για βοσκή βόδια, πρόβατα, αίγες και ημίονους. Τα ζώα συνοδεύουν άνθρωποι και σκυλιά. Πληρώνονται οι ποιμένες με 25-30 σολδία για κάθε βόδι και κατ' αναλογία για τα άλλα ζώα (σελις 1576, τομ. Β', αιών. ΙΖ').

Ο **Mansuette de Manteuil 1684** ήταν Γάλλος που ταξίδευε στην Ανατολή σαν ιεραπόστολος. Στη Χίο, όπως ο ίδιος λέγει: «διέμεινε περί τα δύο και ήμισυ έτη, ευρίσκετο δε εκεί κατά την εν τω λιμένι ναυμαχίαν μεταξύ Τούρκων και Βενετικών του 1684, την οποία και περιέγραψε. Το Ημερολόγιό του ετελείωσε το 1696 και είναι χειρόγραφο που βρίσκεται στη Βιβλιοθήκη του Μαζαρίνου (αριθμ. 1859, No 3, με την επιγραφή: «Journal exact d'un voyage». Γράφει: «επροχωρήσαμε λοξοδρομούντες και εφθάσαμε την 3ην ώραν εις τας Οινούσσας όπου αγκυροβολήσαμε. Εκεί διήλθομεν το υπόλοιπον της ημέρας καθ' ον χρόνον οι ναύται εξυλεύθησαν. Εν τω μεταξύ εξήλθομεν εις περίπατον ανά την νήσον ταύτην, ήτις κατοικείται μόνον υπό αιγών. Εύρομεν ποιμένας εκ Χίου, οι οποίοι ετυροκόμουν γάλα. Οικία δεν υπήρχε ουδεμία, ει μη μόνον καλύβαι εκ φύλλων δια να τας προφυλάσσουν από την κακοκαιρίαν. Διήλθομεν την νύκτα εις τον λιμένα τούτον, όστις είναι απέναντι του Δελφινιού...».

Υπάρχουν ακόμα πολλές αναφορές από περιηγητές και ταξιδιώτες, αρχαιοκάπηλους και πρέσβεις ξένων κρατών που μας πληροφορούν σχετικά με το νησί και με τις διάφορες ονομασίες του. Το όνομα που φέρει σήμερα η θαλασσοφίλη Εγνούσσα είναι το αρχαίο της όνομα ΟΙΝΟΥΣΣΑΙ που διατηρήθηκε από τον 6ο αιων. π.Χ. μέχρι σήμερα. Το όνομα Σπαλματόρι που έφερε για πολλά χρόνια δηλοί μάλλον την ιδιότητα της νήσου δηλαδή «νησίδες ανεμόεσσαι, ως παλαμίζουσαι δια τον ανέμου των τα πλοία προς ουριοδρομίαν».

Το ευλογημένο 1912 απελευθερώθηκαν Οι ΟΙΝΟΥΣΣΕΣ από τον ελληνικό στόλο για να ενωθούν πάλι με την μητέρα Ελλάδα και να φύγει για πάντα η ημισέληνος. Στις 20 Νοεμβρίου 1912 το πολεμικό πλοίο «Αρκαδία» μπήκε σημαιοστόλιστο στο λιμάνι των Οινουσσών και ύψωσε την Ελληνική σημαία έτσι κήρυξε επίσημα την κατάληψη του νησιού με την ιστορική φράση: «*Εν ονόματι του Βασιλέως Γεωργίου Α' καταλαμβάνω τας Οινούσσας*».

Η ιστορία των Οινουσσών δεν σταματά εδώ. Σε όλους τους αγώνες του Ελληνισμού οι Εγνουσιώτες πολέμησαν σε όλα τα μέτωπα, χερσαία και θαλασσινά και έπεσαν ηρωικά. Τα ονόματά τους είναι γραμμένα με χρυσά γράμματα στην Πλατεία Ναυτοσύνης στο νησί μας.

Από δεξιά προς αριστερά, ο πρόεδρος του Δ.Σ. του Δρομοκαΐτειου κος Ισίδωρος Πρώιος με την σύζυγό του, η πρόεδρος του Δ.Σ. των ΦΔ κ. Σκαρβέλη, ο ιατρός και μέλος του Δ.Σ. του ΔΙ με την σύζυγό του κος Τριπολίτης και ο κ. Κων/Φράγκος

Διαλεκτικός Όμιλος Φιλοθέης

4 Μαΐου πραγματοποιήθηκε στο δημαρχείο Φιλοθέης μία εξαιρετική εκδήλωση σχετικά με τα αρχαία και τα νέα θαύματα του κόσμου. Ήταν μία πολύ επιτυχημένη εκδήλωση που το Σωματείο μας έλαβε μέρος δια της προέδρου κας Ν. Σκαρβέλη, ιδρυτικό μέλος του Ομίλου και πρώην πρόεδρος.

Ο πρόεδρος του Δρομοκαΐτειου ιδρύματος κος Ισίδωρος Πρώιος ενώ χορεύει με την σύζυγό του. Διακρίνονται και η κα Γιάννα Φαφουλιού που με τα τραγούδια της μας χάρισε μια μουσική πανδαισία

Η κυρίες Μαρίζα Νικολαΐδου, Ν. Σκαρβέλη, Λιλή Μπατζόγλου

Η κα Ισμήνη Χωραΐτου με την παρέα της. Η κα Ισμήνη πάντα βοηθός και μέλος του Σωματείου μας, προσέφερε εκλεκτά δώρα

Ευχαριστούμε τους φίλους που μας τίμησαν με την παρουσία τους στην συνεστιάση μας που πραγματοποιήθηκε την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς την 26 Φεβρουαρίου στο ξενοδοχείο Τιτάνια

Ο ιατρός κος Τριπολίτης με την κα Μαρία Φράγκου και την ταμία του Δ.Σ. κα Μπατζόγλου

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΕΤΗΣΙΑ ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ - ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ

Την Δευτέρα 20 Φεβρουαρίου 2017, όπως ήδη γνωρίζετε, πραγματοποιήσαμε στο Ξενοδοχείο "METROPOLITAN - ΧΑΝΔΡΗ" την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας μας καθώς και την τακτική ετήσια Γενική μας Συνέλευση του Σωματείου μας «ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ»

Κατ' αυτήν έγινε ο απολογισμός του απερχομένου Διοικητικού Συμβουλίου και οι αρχαιρεσίες για την εκλογή νέου Δ.Σ.

Το νέο 11μελές ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ συγκροτήθηκε ήδη σε σώμα και απαρτίζεται από τα παρακάτω μέλη:

1. Σκαρβέλη Νίκη: Πρόεδρος
2. Θεοτοκά Ίλια: Α' Αντιπρόεδρος.
3. Φιστέ Μαρκέλλα: Β' Αντιπρόεδρος
4. Ναλπάντης Ευάγγελος: Γεν. Γραμματέας

5. Μπατζόγλου Ευαγγελία: Ταμίας
6. Νικολαΐδου Μαρίζα: Ειδική Γραμματέας
7. Τσίμπλη Εύη: Επί των δημοσίων σχέσεων
8. Θεοδωράκη Πόλυ: Επί των δημοσίων σχέσεων
9. Φραγκοπούλου Αναστασία: Νομική Σύμβουλος
10. Μπάστα Αναστασία: Μέλος
11. Μεσολογγίτης Κωνσταντίνος: Μέλος

Ζαννίκου Δήμητρα, υπεύθυνη αντιπρόσωπος του Σωματείου στη Χίο

ΕΞΕΛΕΓΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
Μαυριδόγλου Νικόλαος, Σκαρβέλης Γεώργιος, Κολιού Δέσποινα

Για το Διοικητικό Συμβούλιο
Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΚΑΡΒΕΛΗ ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ
Ο Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΝΑΛΠΑΝΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

Συντακτική Επιτροπή: Α. Σκαρβέλη Διευθύντρια (Πρόεδρος Δ.Σ.), Μ. Θεοδωράκη, Ε. Τσίμπλη, Α. Φραγκοπούλου και αναπληρωματική Μ. Φυστέ
Υπεύθυνη Οικονομικών: Ε. Μπαρτζόγλου - Καλλιτεχνική Επιμέλεια: Ανδρ. Σκαρβέλη
Επιμέλεια - Παραγωγή - Εκτύπωση: Δ. ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ

* ΤΑ ΕΝΥΠΟΓΡΑΦΑ ΑΡΘΡΑ ΕΚΦΡΑΖΟΥΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ